

Taxa postala
păstaie în num.
No. 224713/923.

1 LEU-POSTA

10. Telefon: 8-61.
Havonta 110, negyede
évre 600, egészévre 11
félére: Havonta 2, 1
félére 12, egészévre 24
detések díjazás szori
HELET az erdélyi és
dóság egyetlen politikai
cikkeknek utánnomását
rás megjelölésével enge

Dr. Ramasetter Róbert

BUDAPEST

Diszter 2. I. e.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen
leveleket nem
fogadunk
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.
Vasárnap, 1936. augusztus 2.
5696. EV. XIX. EVF.
AB 14. 180. SZAM

VILÁG TUKRA

Goga Octavian az olimpiáson

A különböző fehér és színes versenyzők között, akik nap-nap után tömegesen érkeznek most a Harmadik Birodalom fővárosába, kétségtelenül Goga Octavian megjelenése igérkezik a legpikánsabb sporteseménynek.

Az Új Kelet, mint ismeretes, tartózkodni kíván attól, hogy az olimpiással kapcsolatos eseményeket kommentálja.

Az olvasó szíves engedelmével ez egyszer el kell térnünk ettől a magunk fő tűzött vonalától.

Goga Octavian berlini útja ugyanis rendkívüli eseménynek mondható.

A cinceai postáról senki sem tudta eddig, hogy a sportnak oly odaadó és önfeláldozó barátja volna.

Amennyire vissza tudunk pillantani a közelmúlt évtérre, úgy emlékszünk, hogy a volt belügyminiszter nyárnak idején a bucaresti-prágai vonalat helyezte előnybe és rendszerint Karlsbadban állapodott meg, ahol barátságos Sprudel mellett medítált Románia politikai megváltása fölött.

Valaminek kellett történnie, ha Goga szakít egy élet hagyományával és feláldozza nyarat az olimpiás sporteseményeinek oltárán.

Bizonyára vannak az olimpiásznak számai, amelyek Gogát különösképpen érdeklik.

Igy például az a versenyfutás, amelyet fasiszta államok és szervezetek kiküldöttéi készítenek rendezni a Führer kegyelért.

Vagy pedig a magasugrás, amelyben a német politika által mozgatott politikuskok produkálják magukat — és a súlydobs, ahol saját országai terhére fogják egyesek elvétni a súlykot.

Az olimpiásznak ez a része nem kevésbé érdekesnek és izgalmasnak igérkezik. A romániai hitleristák nem maradhatnak el róla.

És aki Goga kvalitásait ismeri, nem kétkedhetik abban, hogy a költő a fenti számokban győzni fog.

A román kampószerkesztés

Vladimir Nicoara, a kittingi cluji publicista írja a fenti cím alatt a Patriában a következőket:

„Míg a komoly és felelős politikusok az ország magasabb érdekeinek vonalán mozognak és a külpolitikában az ország létérdekei által diktált szövetségek és barátságok fenntartását kívánják, az integrális nacionalizmus zajongói igyekeznek behajszolni benyúlnak az éhes hitlerizmus szélesre tárt és hívogató karjaiba. És minthogy ezt a művet, amely egyenértékű a hazaárulással, nem tudják nyíltan és kategorikusan véghezvinni, a rábeszélés metódusához folyamodnak, abban a reményben, hogy legalább ha buták soraiban vághatnak olyan utat, ahol a petróleumra és buzára éhes hitlerizmus becsémpészhető volna.

Az integrális kampószerkesztés valamennyien — a legutolsó firkasztól a mentő formáig nagy hirtető — hivatta érik magukat arra, hogy legalább egyszer naponta ráolvassák az érkölsöt Franciaországra, mert ez „összeállít” a kommunizistákkal. Mert a román kampószerkesztés egyik jellegzetesége, hogy a hazafiasságból ingyen leckéket ad nemcsak a maga országában, de mindenütt, ahol a demokrácia halajtottabb formákat ért el. A román kampószerkesztés, aki az integrális nacionalizmus holdjánál üvölt és krodiluskönnyeikkel tiltakozik az idegeneknek a román állam gazdálkodásába való beavatkozása ellen, nem röstelli beavatkozni más államok gazdálkodásába.

Ez a legelőbb logikával és józiséssel ellentmondó magatartás csak a német márká füstjével elbódult román kampószerkesztés fejében élhet. Nincs mit csodálkozni tehát azon, hogy képes letagadni még a határon túli gazdálkodás kijelentéseit is.

A berlini diktátor, a román kampószerkesztés istene, kijelentette kategorikusan, hogy nem defilálás céljaira szervezte meg hadseregét. Más szóval a Mein Kampf-ban megírt hódító hadjáratra készül. A román kampós tagadja, hogy isten-gyámjának hódító terveje volna. A berlini diktátor a revizionista államok csoportosulását igyekszik létre-

Rövidesen döntő harcra kerül a sor a felkelők és a kormány-csapatok között

Giral spanyol miniszterelnök optimisztikusan ítéli meg a kormány helyzetét. A német távirati iroda hivatalosan cáfolja Valencia bevételét a felkelők részéről. Kormány-csapat elfoglalta az Irun vidékét uraló Háromkorona hágó baloldali részeit

Súlyos nemzetközi komplikációkkal fenyeget az olasz és német kormányok nyílt beavatkozása a spanyol polgárháborúba

Madrid, augusztus 1. Néhány nappal ezelőtt a sevillai rádióadó állomás, mely a spanyol felkelők kezében van és a római, berlini, budapesti, egyszóval az ellenforradalom mellett állástfoglaló országok rádióadó állomásai az egész világot azzal a hírral alarimozták, hogy Franciaország és Szovjetország nyílt támogatásban részesítik a törvényes spanyol kormányt. Az alarmhíreknek meg volt a hatásuk: a francia kormány kénytelen volt demantáló nyilatkozatokat közzé tenni egy diplomáciai uton, mint a francia kamarában.

Most azután nyilvánvalóvá vált, hogy a fenti országok csak azért csaptak olyan hatalmas lármát a francia kormány állítólagos erköcsi és anyagi támogatásával szemben, hogy a lárna közepette annál könnyebben vihessék végbe saját jól megszervezett akciójukat a spanyol ellenforradalom támogatására. Ma már úgy az angol, mint a francia kormányok minden kétségét kizáró bizonyítékaik vannak arra, hogy úgy Olaszország, mint Németország repülőgépekkel és hadianyagokkal támogatják a zendülőket s így mindkét ország a legpregnánsabb módon szegte és szegi meg a Spanyolországgal szembeni

semlegességét. Ugy Párizsban, mint Londonban ezek a bizonyítékok mély aggodalmat keltenek, mert olyan nemzetközi bonyodalmaknak nyithatják meg az utját, melyek annyi diplomáciai mesterkedés és békére való törekvés mellett, minden átmenet nélkül robanhatnak ki egy újabb borzalmas világháborút.

Olaszország és Németország vádja a francia támogatással szemben összeomlott s bebizonyosodott, hogy nagyon is jól megfontolt szándékkal eszelték ki a Franciaország ellen irányuló inszINUÁCIÓKAT, hogy ezzel a saját támogatásukat tegyék lehetővé az ellenforradalom számára.

Ami a spanyolországi eseményeket illeti, a mai napon érkezett jelentésekből általában az olvasható ki, hogy a kormány több helyen és több vonatkozásban ismételtén fölénybe került a zendülőkkel szemben. A kormányjelentés egyébként döntő ütközések előkészületeiről számol be, amelyek részben már meg is indultak s véres harcok közepete folyamatban vannak.

Az újabb harcokról szóló jelentéseket időrendi béérkezésük sorrendjében az alábbiakban közöljük:

Döntő harc előtt a Guadarrama vidékén

Hivatalos kormányjelentés szerint Naval Peralnán, amely Avila tartományban van, a kormánycsapatok tegnap visszaverték a zendülőket. Hatvanhárom zendülő holtteste maradt a harcmezőn. A kormány csapatok számos foglyot ejtettek és több ágyút zsákmányoltak. A kormány repülői röpiratokat szórtak a felkelők táborába, amelyekben felszólították a katonákat, hogy ne engedelmesskedjenek tisztjeiknek. A kormánycsapatok úgy látszik Huesca városka megtámadására készülnek. A tegnapi nap folyamán egy kormányrepülő Algezirást bombázta. Az éjjeli folyamán a kormány tüzérsége a Somosierreafronton bombázta a zendülőket. Egy kormány repülő lelétt egy hárommotoros repülőgépet.

José Giral spanyol miniszterelnök tegnap a Havas tudósítója előtt kijelentette, hogy egy kormányhű hajóraj tegnap a Huelva tengeröblébe hatolt be és bombákat szórt Huelva városára. A kormány repülőik egyidejűleg Palma Majorcát, Saragossát, Huescát, Cordovát és Oviedot

bombázták. Giral ezután a valenciai hatóságok nagyszerű erőfeszítéseit dicsérte, amelyet a főváros élelmiszer-ellátása érdekében fejtenek ki. A kormánycsapatok általános helyzetéről a spanyol miniszterelnök rendkívül bizakodó kijelentéseket tett.

A Havas távirati ügynökség egy másik tudósítója, aki a guadarramai fronton tartózkodik, a kormánycsapatok egyik vezérkari tisztjével folytatott beszélgetést, aki kijelentette, hogy a Guadarrama vidékén rövidesen döntő harcra kerül a sor, mihelyst a kormány csapatösszevonásai végbementek. A Neva Aradától 11 kilométernyire lévő zendülők szintén erősítésekre várnak Egevia irányából.

Kormánycsapatok szállották meg az Irun vidékét uraló hágókat

A Havas távirati iroda tudósítójának Hendayéból érkező utolsó jelentése szerint a zendülők óriási erőfeszítést tesznek annak érdekében, hogy utat vágnak maguknak a tengerhez San Sebastian vagy Bilbao irányában. (Folytatása a 10-ik oldalon)

hozni, ami Románia érdekeivel homlokegyenest ellenkezik. A román kampós balga módon tagadja ezt az igazságot is. A berlini diktátor minden külpolitikai erőfeszítése Franciaország izolálására és a demokratikus államok szétfoglalására törekszik, hogy egyengesse az utat keleti hódításai számára. Danzig, a korridor, Csehszlovákia és Románia után Oroszország, majd az egész föld-

golyóbis. Ez a német álom. A román kampós tagadja ezeket a nyilvánvaló tényeket és azzal a szerencsétlenséggel rémitget bennünket, hogy Franciaországnak Leon Blum-kormányja van, vagy pedig területi hódítási terveket ír Szovjet-Oroszország számlájára... Szerencse, hogy a román politikusok világosan látják a helyzetet.

Harc a kábítószer ellen

A világ legkitünőbb rendőrsége, az angol, ujabban szinte emberfeletti munkát végez. Lehetetlené akarja tenni a különösen a nagy angol angol városokban lábrakapott veszedelmes divatot: a hasis szivását. A külön erre a célra berendezett titkos helyeken a társadalom minden osztályából találhat adnak egymásnak a „fehér méreg” egyik fajanak; a hasisnak élvezői és mohón hódolnak a folyton jobban és jobban terjedő szenvedélynek. Némelyek pipában vagy szivarban szivják, mások pedig mézzel, liszttel, különféle fűszerekkel téstává gyurva kis darabokban rágják el. És csakhamar elvesztik öntudatukat, úgy érzik, hogy a végtelen úrben lebegnek, majd pedig hallomásaik, tünderálmaik vannak. A testet, lelket gyilkoló, a szervezetet mérgező bódulat egy-két napig is eltartat és aki egyszer megpróbálta, az a pusztító betegségnek rabja lesz, e szenvedélyből alig lehet ki-gyógyítani. A szerencsétlen rendszeren meg-örül, vagy idegsorvába esik.

A rendőrségnek nagyon nehéz a dolga, mert a hasisélvezők nem árulják el rejtékheleiket és hiába foglalnak le rengeteg küldeményt, amely kokaint, ópiumot, hetoint és más ily „életport” tartalmaz, az ügynökök mégis módját ejtik, hogy vevőiket kiszolgálhassák.

Ezren és ezren állanak szolgálatában a szervezetnek, amely bódítószerekkel el-árasztja a világot. Alig van nép, hogy Londonban éppen úgy, mint San Franciscóban, Párizsban éppen úgy, mint Buenos Airesben vagy Sanghaiban el ne fogjanak egyéneket, akik bódítószereket árusítanak, de azokat, akik a gyilkos mérgeket tulajdonképpen forgalomba hozzák, akik az emberiség megrontásának kapzsá, lelketlen kufárjai, — azokat nem sikerül leleplezni. Ezeket senki nem ismeri. Pedig ott élnek a világvárosokban. De senki sem sejt, hogy a jönevű vállalkozó, az előkelő tőzsdelátogató, az ismert kereskedő, a duszgadz magánzó — egy-egy ilyen szervezetnek legfőbb irányítója. Ha talán egyik-másik mégis gyanússá válik, — megvan a módjuk és hatalmas összeköttetésük ahhoz, hogy semmi bántódásuk ne legyen. Árulókra a renőrség munkájában nem számíthat. Lényeges dolgót ezek az ügynökök nem igen tudnak; állandóan jól keresnek a máreg eladásával erről a biztos, jelentékeny jövedelemről nem is könnyen mondanak le, de arra is el lehetnek készelve, hogy ha csak egy szót szólnak: egy golyó, egy tőrűszúrás könnyen végez velük. A kokain nagyhatalmasságainak kezei messze elérnek.

A Népszövetség egyik osztagja ugyancsak foglalkozik a veszedelemmel, amelyet a bódítószerek élvezésének elterjedése jelent az emberiségre és nemzetközi szervezkedéssel próbál szembeszállni a lelketlen kufárokkal. Több ilyen csempészhatalmasság neve szerepel a „fekete könyv”-ben. Ezeket állandóan figyelemmel kísérik. Ha rájuk nem is bizonyíthatnak semmit, de mégis többször sikerül a földalatti szervezet egyes tagjait elcsipni, vagy nagyobb szállítmányoknak nyomára jutni, azokat elpusztítani.

Ilyen ismert alak a Párizsban élő Raskin, aki néhány év előtt Oroszországból került a francia fővárosba. Raskinnak Szent Péterváron azelőtt nagy vegyigára volt. Mikor hazájából kénytelen volt menekülni, Elzászban telepedett le, ahol hatalmas gyárat alapított. Különösen orvosi szerek kerültek ki a gyárból, valójában azonban leginkább kokaint, heroinot, morfiumot és hasist állított elő és különféle gyógyszerek neve alatt juttata el megbízottaihoz, akik továbbadták a bódítószereket ügynökeiknek. Raskin később,

BOGARAK,

tücskök, potoskák, svábbogarak, legyek és mindenféle rovarok radikkálisan károsítják a

KATOL

japán rovarpor által.

Ea-gros beszerzés: N. H. Balthazar Bucuresci, Str. Selari 7.

amikor üzemelmei gyanút keltettek, abba hagyta a mérgek gyártását, de ekkor már Svájcban, Bulgáriában, Belgiumban több, mint negyven gyár tartozott Rascon érdekkörébe. Soha nem mutatkozott, senki nem ismerte ezeken a helyeken, utaitásait is csak közvetítők útján juttatta el a gyárakba és ezek a közvetítők sem kerülnek soha szeméi elé. Parancsait a legkülönbözőbb uton és módon juttatja el hozzájuk.

Raskin összeköttetése elnyulnak a távol keletre, ahol két üzletbarátja is van. Az egyik a kínai Cseutin, akit hazájában az „ópium-király” néven ismernek. Óriási mennyiségű bódítószert hozat forgalomba. Hogy mennyi lehet a jövedelme, amelyet elpusztított életek, állatokká süllyesztett emberek gyarapítanak, mutatja — áldozatkészsége. Mikor Kína Japánnal háborúba keveredett, Cseutin, a „jó hazafi”, a saját költségén huszezer embert fegyverzett fel.

Japán leghírhedtebb csempész-nagyhatalma egy nagybirtokos és napiparos. Neve Mashayosho. Óriási birtokai vannak, színházainak, mulatóinak száma jelentékeny, de vagyonának főforrása: több vegyszergyára, ahol bódítószereket állítanak elő. Mashayosho ugyan leginkább Ázsiában „dolgozik”, de azért európai összeköttetése is vannak. Dél-Amerikának is szállít. Duszagdag ember.

Ha figyelembe vesszük, hogy Kína lakosságának körülbelül a fele s Egyiptom népének egyharmada hódol a kábítószerek élvezetének; ha a rendőrségek megállapítása szerint az üzerek már Európában is erősen dolgoznak, hogy minél számosabb vevőjük legyen, — érthető a fokozott figyelem, amellyel ezt a kérdést kezelik. A mai viszonyok kedvező talajt biztosítanak a bódítószerek üzereinek. A megélhetési nehézségek, a küzdelmes élet, az idegrontó hajszja, a sok család, reménytelenség mind növelik a „fehér mérget” és a többi szer rabslóit. „Feledni” és ha már az ébrenlét oly keserves, legalább „tündéri szépet álmodni”, semmiről nem tudni, ezek a jelszavak, amelyek a lelketlen kufárok hangzózatnak és amely csábító ígéreteknek annyian engednek.

Az orvosi tudomány is kiveszi részét a kokain, ópium, hasis ellen vívott nehéz harcban. A betegeket szanatóriumokban helyezik el, hogy szenvedélyükről leszoktassák őket. Kinában is több ilyen „leszoktató” intézet van. Amikor pedig a betegek gyógyulva elhagyják a kórházat, az orvosok a karjukra keresztet tetoválnak. Ez a „halálkereszt”. Így akarják figyelmeztetni a kórházból távozót, hogy ha a szenvedély ismét hatalmába keríti, akkor halál vár rá.

A roppant erőfeszítéseknek Kinában meg is van a látszatja: az újabb időben több ilyen ópiumbarlang becsukott. Nem voltak vendégei. Annál megdöbbentőbb tehát, hogy most Angliában ütötte fel fejét a veszedelem. Remélni lehet azonban, hogy a lakosság józansága és a szigorú intézkedések még csirájában elfojtják a veszedelmet.

Egész Cluj várja

Indig Alfréd augusztus 5-iki hegedűhangversenyét, melynek színhelye a Capitol-mozgó hívós terme lesz. Indig Alfréd a világ összes számottevő lapjai a legnagyobb elragadtatással írnak, akár egyedül, akár kvartettjével szerepel a leghíresebb külföldi koncertdobogók. Indig Alfréd, aki az utóbbi évek egyik nagyon keresett koncertszáma a külföldi hangversenyidénynek, a legválogottabb műsört állította össze az 5-iki hangversenyére. Műsorán többek között szerepelnek: Strawinsky, Lalo, Symanowsky, Saint-Saens, Ravel legszebb szerzeményei. Jegyekről a Capitol-mozgó kis befogadóképessége miatt ajánlatos előre gondoskodni.

Uti jegyzetek

Irtá: Dr. Klein Miksa, a Zsidókórház alelnöke

II.

Jibou, augusztus 1. Kis hitközség, alig 80—90 zsidó családdal. Gazdag zsidók itt nincsenek, de vannak jól keresők közöttük. Áldozatkészséget azonban csak a kicsiny zsidók között találtam. A zsidó nőegylet aktivitása példaadó. Minden zsidó mozgalomban a jiboui nők jó példával járnak elől. De az önzésnek olyan jelenségével is találkoztam itt, amit meg kell említenek, mint kuriózumot. Eddigi utjainkon a Zsidó Kórház volt betegei voltak a kórház legerősebb propagandistái. Eljöttek önként tanubizonyítást tenni, hogy a kórház milyen nemesen teljesíti emberbaráti kötelességét. Elő tanuk ezek, akik soha el nem muló hálával gondolnak vissza a Zsidó Kórházra. De akadt egy beteg, — I-só osztályu beteg volt, tehát jómódú ember kellett, hogy legyen, — ma is jójövendű ember, aki megtagadta a hozzájárulást a Gyorssegély alapozással az indokollással, hogy ő neki sokba került a kórházban való ápoltatása. Ez az érvelés ott csuszott el, hogy elismerte, miszerint nagyon jól volt kezelve, az orvosok részéről és nagyon jól volt ellátva. Ha tehát neki jól fogott a kórházi kezelés és ápolás, akkor hogyan tagadhatja meg ezt zsidó testvérétől, aki szintén beteg, mint ő, de nincs meg az anyagi lehetősége ehhez. Hát a vagyon csak arra jó, hogy az emberi önzést elégtétellek vele, de nem kötelez másokkal szemben? Az ilyen mentalitás ember nem érdemli meg a vagyont, mert vissza él vele. Visszaélés ez, mert az emberi társadalom alapja a szolidaritás és a segítség, aki pedig ezt nem érzi, az nem is követheti az emberi társadalom védelemnyújtását a maga részére.

Ki kellett emeljem ezt az egészen különös felfogást egy embernek, mert zsidótlán és embertelen volt. Viszont szeretettel gondolok vissza azokra a jiboui testvéreinkre, akik a forró napsütés ellenére velünk robotolnak napestig, hogy minden zsidó bekapcsolódjék a mozgalomba.

Ezek a jó érzésű kis zsidók azok, akik a saját példájukkal vasóítják meg azt az elvet, amit a szociális munka védelmére alakult nemzetközi bizottság ezidei konferenciája mondott ki, hogy minden ember *örzöje* kell legyen a másinak és hogy a szervezett társadalom tagjai egymás jólétére kell, hogy törekedjenek.

Zalau. Este 9 órakor a Zsidó Kaszinó tágas termében a zalai zsidóság asszonyai, férfiai szép számban gyűltek össze. Ez a megjelenés egy lelkes bizottság munkája volt, mert Zalauban nem divatos dolog zsidó ügyben összejönni. Az ardeali zsidóság legasszimiláltabb zsidói itt éltek, talán azért is, mert itt a hetivásár napja szombatban van ma is. De ezenfelül annyira asszimilálódott külső formájában és szokásaiban is ez a zsidó réteg, hogy körében valóságos típusai láthatók a „flekkenező”, „borozgató”, „bricseszben feszítő” zsidóknak. Ez egészen különleges zsidó típus, amely az idegent mosolyra készíti. Itt élnek ezek a csodabogarak nagy számban, a „kikerestelkedett” zsidókkal, akiknek számát *jó 30 családra* becsülöm.

Természetesen vannak itt jó, gerinces áldozatos zsidók is. Hiszen a Porjeszek, Ternér Jakab, Szinetar, Kelemen, Stern családok házaiban az utóbbi két évtized alatt sokszor jöttek össze a helyi zsidók, hogy kivigyék részüket a munkából és a kötelességből. De élnek itt igen furcsa zsidófigurák, akik mentalitásukkal egy diluviális korszakból itthagytott ichtiosaurus benyomását keltik. Ezek nem jönnek el „zsidó” gyűlésre, bármilyen célú is legyen az. Nem adnak semmit „zsidó” célra, mert ők „magyarok.” Nota bene magyar kisebbségi célokra sem adnak egy banit sem. Nem adnak azért sem, mert ők „ismerik jól” az ilyen gyűjtések sorsát, s végül, mert ez előtt 20 esztendővel már adták „eleget”. Kell foglalkozni ezekkel a típusokkal, mert ezek ártalmára vannak a zsidók megítélésének a miniket környező keresztények szemében.

Ezért, ha kellemesen emlékezek vissza

mindazokra a zalai munkatársainkra, akik most is, miként a multban minden zsidó cél megvalósításában lelkesen működtek közre, — meg kellett emlékezni ezekről a furcsa figurákról is, amelyek ha más-más helyen is feltalálhatók egyenként, — itt Zalauban egészen nagy csoportban láthatók. Sajnálom őket, mosolygók is rajtuk, de a zsidó közönség szempontjából fájdalmas tünet ez, — amely a nyilvánosság elé kellett cipelnem, hogy ennek a groteskségnek végét vessük.

Válaszolni kell sok-sok telefon és levélteli figyelmeztetésre is e helyen. Azt irtam a multkoriban, hogy sok-sok millió vagyonnal rendelkező zsidó él Sălajmegyében, akik nem adnak semmit zsidó közcélra és hogy ezzel a zsidótlán, embertelen életjelenséggel a zsidó közvélemény előtt foglalkozni fogok. Figyelmeztetnek tehát jó akaratal, ne írjak erről, mert meg lesznek sértve az illetők, vagy az is lehet, hogy igazságtalanul fogok ítélkezni olyan zsidók felett, akik ha nem is adnak a Zsidó Kórháznak, adnak esetleg más célokra, és nem érdemlik meg, hogy *pellengére* állítsuk őket. Aki engem ismer, jól tudja, hogy jobban szeretem a magam zsidóságát, mintsem embereket bántani, plane igazságtalanul. A zsidóság mai szörnyű helyzetét minden zsidótól áldozatot követel munkában, pénzben és időben. Csakis a felfokozott áldozatkészség erejével tudjuk úgy, ahogy sorsunkat és a jövő generáció sorsát elviselethetővé tenni. Ezért bűn és vétek a közösséggel szemben mindazoknak a magatartása, akik ebben a nagy élet-halál harcban nem vesznek részt, hanem közzönnel napirendre térnek a zsidó problémák felett. Morális kötelessége tehát a közönségnek, hogy ezeket a zsidótlánul érző, testvéreiket megtagadó embereket felhívja a kötelesség teljesítésére. Ezt tettem minden utamon és fogom tenni ezután is. De alkalmat adok minden salaj-

Merre utazik az angol király Raguzába?

VIII. Edward a Földközi tengeren tesz kéjutazást és valószínűleg Raguzában száll hajóra. Eddig nem lehet tudni, hogy az uralkodó milyen utirányt választott Londontól Dalmáciáig

London, augusztus 1. A Buckingham-palotából hivatalosan jelentik: VIII. Edward király kibérelte Lady Yule gőzyachtját a Nahlint, földközitengeri kéjutazásra, amely a spanyol események miatt elmaradt rivieriai nyaralását fogja pótolni. A hajó a hét végén indul el Southamtonból és a király, akit három-négy barátja kísér el az utra, valahol a Földközi tenger partvidékén — a Press Association szerint valószínűleg Dalmáciában, Raguzában száll a yacht fedélzetére. A király valószínűleg szombathoz egy hétre utazik el Angliából. Egy szolgálattevő kamarás és egy magántitkár kíséri, hogy utközben is államügyeket intézhessen. Eddig nem lehet tudni, hogy milyen utirányt választott, hogy a dalmát partvidéket elérje. A yachtot, régi szokás szerint, két torpedóromboló fogja kíséni. A király három-négy hétig marad távol Angliától és utközben ismételtlen partra fog szállni.

Lady Yule 1928-ban 20 millió fontot örökölt férjétől, Anglia legnagyobb hajógyárosától. A Nahlint 1930-ban bocsátották vízre 1600 tonna úrtartamu uszó palota, mintegy száz méter hosszú és 11 méter széles; a világ legfényesebben berendezett magánhajója. Pompás alabástrom oszlopos díszterme, ragyogó buturzáru szalonja, hálószobái, 12 furdőszobája és hatalmas tornaterme, bármely palotaszállónak díszére válna. A király azért nem használja a Victoria and Albert-et, mert ennek nagyobb, 4700 tonnás a térfogata, s így csak nagyon nehezen mozoghatna a

NHB

Ne elégedjék meg a máig használt illatszergyári készítményekkel

Vegyen egyszer a:

Les Créations „N. H. B.” márkája
PUDER, KÖLNIVIZ, ARC,
SZAJFESTÉK és PARFÖMBÖL

Ha össze fogja hasonlítani, meg lesz lepett ezek felsőbbrendűségétől. Hosszu évek tudományos kísérletezései az illatszergyártás művészetének terén tették tökéletesekké a

Les Créations NHB

készítményekkel.

Kérje teljes bizalommal a legjobb drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ea-gros beszerzési forrás: N. H. Balthazar, Bucuresci, Str. Selari 7.

megyei zsidónak, hogy lerója a „trümf” a Zsidó Kórház szegényeinek betegalapja javára. Küldje el az adományát a szegény betegek. Nem akarok én senkivel szemben igazságtalanságot, de morális jogom van követelni a gazdagoktól, hogy „adatok-adatok abból, amit Isten nektek adott.”

Egyelőre ez a választom a baráti figyelmeztetésekre, de kell legyen a zsidó közösségnek annyi életerej, hogy ezekre az életjelenségekre reagálni tudjon. A fertőző betegséggel szemben preventív intézkedést kell tennünk, ha meg akarjuk menteni népünk egészséges szervezetét.

sekély dalmát partvidéken.

A Press Association jelenti, hogy Edward király földközitengeri útjának idejére nem állítanak fel államtanácsot. Azokat az állami okiratokat, amelyek a király sajtóközölgésére szorolnak, külön futárokkal torpedórombolókon fogják időnkint a királyi yacht fedélzetére vinni. Az ilyen okiratok száma a parlament szünet alatt aránylag csekély. A yachtot kísérő torpedórombolók közvetlen rádióösszeköttetésben lesznek a tengernagy hivattal és maga az uralkodó is állandó érintkezésben lesz Londonal. Ha a király személyes jelenlétére lenne szükség Londonban, rendkívüli intézkedéseket tesznek hazatérésének meggyorsítására.

A southamptoni kikötőben már befejezték a Nahlin nevű királyi yacht rendbehozatalát. Ellátták a szükséges élelmiszerkészlettel és ivóvízzel, valamint 350 tona üzemanyaggal. A hajó kőzelebe semmit sem engednek.

Az ORVOS mondja: Aki egészségét kelleme és a legmegbízhatóbb módon akarja megővni, az a legerélyesebben csak valódi

Brilliant gumit követel!

A SPANYOL POLGÁRHÁBORU NYOMÁBAN

Több mint tízmilliárd leibe került a spanyol zendülésfinanszírozása. Juan March a bankár condottieri. A marokkói berberék és arabok „egyetlen gondja: felvenni a harcot a spanyolországi kommunista veszedelemmel”. Bárki győzzön a spanyol polgárháboruban, be fog következni a nagy leszámolás

Hogyan él Barcelona a forradalmi rezsim alatt

Paris, augusztus 1. A spanyol polgárháborúval kapcsolatosan az Oeuvre című lap veti fel a kérdést: honnan, milyen titokzatos forrásokból került elő ötszázmillió pezeta, vagyis közel egymilliárd francia frank a zendülés finanszírozására. A lap érdekesítő tudósításban válaszol erre a kérdésre. Egy ilyen nagyvonalú művelet pénzélete, amelynek célja a spanyol demokrácia leterítése volt, nem lehet egyetlen ember, vagy egyetlen pénzeszoport műve. A londoni bankok, amelyek a nagy spanyol pénzügyi és iparvállalatokat kontrollálják, legfeljebb főrésztvevői, de nem kizárólagos előmozdítói a magyszabású vállalkozásnak. Kétségtelen, hogy a Harmadik Birodalom, amelynek marokkói érdekeit a népfőnt győzelme veszélyeztetni látszott, ugyancsak módját találta annak, hogy érdekeit próbálja biztonságba helyezni.

A titokzatos Juan March

A forradalmat finanszírozó névtelen karból, amely gondosan igyekszik elkérteni a nyilvánosságot, mindenesetre felbukkan egy név. Juan March titokzatos személyisége, aki vel szemben az európai sajtó meglepő diszkreációval viseltetett. Kétségtelen, hogy ezt a diszkreációt arannyal szegélyezték.

Juan March kétségtelenül rendkívüli figura. A csempészet kondottierje. A korrupció hőse és a kulisszák diktátora. Karrierjének kezdetét meglehetősen sötétség takarja. Szereplése váratlanul és titokzatosan dobta fel a vagyon és hatalom magasságába. Vagyonának alapjait telepekulációval vetette meg. Ma is egyike még a félsziget legnagyobb földbirtokosainak. De

a sok százmillió pezeta, amelyekkel a volt monarchia volt tisztviselői karának gépezetét oly bámulatos hozzájárulással „kengette” csempészetből szerezte. Husz esztendőn keresztül használta ki azt a Spanyolországra nézve eléggé veszedelmes vállalkozást, amelyet a fegyvercsempészet jelentett. Arif törzseknek szállított lőszert. Az azzáli katasztrófa és a silvestre gyarmaton történt mézárások részben Juan March művének tekinthetők.

Ez a ravasz katalán önálló hatalomként tárgyalta XIII. Alfonz és Primo de Rivera kormányával. Az 1931 augusztus 14-iki események látszólag nem gyakoroltak rá különösebb hatást. Sikertült a mayorcai parasztlaj révén bejutni a parlamentbe, hogy annak szövegéről védekezze az ellene felhozott vádakra. Jaim Carner, az első köztársasági kormány pénzügyminisztere, személyesen kérte az alkotmányozó kortézetektől, hogy zárják ki soráikból Juan Marchot és adják át az igazságszolgáltatásnak. Carner beszédében többek között a következőket mondta:

March nem barátja és nem ellensége senkinek

— March nem ellensége, de nem is barátja a köztársaságnak. Mint ahogy nem volt ellensége a primo-riverista diktatúrának és az alfonzista monarchiának.

March nem barátja és nem ellensége senkinek. Egyetlen törvényt ismer, a maga akaratát. Középkori lélek, akinek a huszadik század eszközei állnak rendelkezésére. Mindenkit eltípor, aki utjába merészel állni. Ez az ember az a képviselő, akinek elűzését kérem most az önök sorából.

Marchot kizárták a parlamentből és a felelőséget megállapító biottság elé állították, amely a primo-riverista diktatura alatt viselt dolgait vizsgálta felül, hogy megfelelő szankciókat alkalmazzon. Juan March azonban nem ült ölbe tett kezekkel a börtönben. Alexander Lerroux „ez a vén csirkefogó” és a jezsuita Gil Robles segítségével megszerveztette az igazságszolgáltatás szabotálását. Lerroux ravasz obstrukciót rendeztetett a bizottságban, miközben Gil Robles naiv felháborodással érdeklődött a parlamentben az iránt, hogy miért mozog oly lassan az igazságszolgáltatás derék barátja ügyében.

Juan March volt a lelke az „autonóm jobboldali koalíciónak” és az övé az érdem abban, hogy 1933 novemberében a reakció-

nak sikerei voltak a választásokon. Az ez alkalommal elkötött 40 millió pezeta nagyrészt Juan March trezorjaiból került elő. Természetesen nem várta be embereinek diadalát ahhoz, hogy a börtönből kikerüljön.

Azana, a madridi börtönből átvitette az Alcala de hendresi fogházba, amelynek igazgatója megbízhatóbbnak látszott. Hasztalan óvatosság. Tíz nappal a választások előtt Juan March meglepett, börtönre kíséretében. Signor Arriaz, a börtön igazgatója, személyesen nyitotta ki a börtön ajtaját és tiszteletteljesen küszöntötte a távozásnál.

Majorcában diadalmasan ismét mandátumot szerzett és lelke volt az egymást követő spanyol kormányoknak. Finanszírozta azt a megfélemlítő, korrumpáló és terrorisztikus akciót, amelynek célja a baloldali előretörésnek megakadályozása volt. Nem várta be a legutolsó választások eredményét, hanem át-

A spanyol polgárháboru mérlege

A párizsi Le Journalnak a spanyol frontra küldött tudósítója Jaques Pauliac elkészítette lapja számára a zendülés eddigi mérlegét. Területileg Spanyolország két részre van szakítva. Az északi tartományok Mola tábornoknak engedelmessékednek, délre pedig Madridtól hű maradt a népfőnt kormányához. Salamanca, Burgos, Saragossa, Pampeluna, Oviedo, Segovia a jobboldali pártok kezében vannak, amelyek ezen felül erősen befészkeltek magukat Sevillába, Cordovába és Cadixba, és kétségtelen urai Marokkónak és a szigeteknek. Aragon, Castilia, Navarra, Asturia és Galicia, ez a zendülők vadászati bázisa, tehát huszonnyolc tartomány az ötvenből, nem számítva azokat a fészkeket és ellenállási pontokat, ahonnan ugyszólván lehetetlen kiszorítani őket, mint Alcazar, vagy Toledo.

Az éjjel-nappal folyó harcok áldozatainak száma július 25-én jóval meghaladta a huszonötezer embert. A számok ellenőrzése teljességgel lehetetlen. Madridot délről elzárják a jobboldaliak kezén lévő Sevilla és Cordova, északra pedig Mola tábornok csapatai 75 kilométerre közelítették meg a fővárost.

A híres Mola különítmény, amelyről oly sok szó esett, a jelek szerint mindössze háromezer emberből áll, két gyalogos, egy lovasezred és néhány ágyuból.

Tizenötezer kormánypárti harcol ellenük, akiknek azonban keserves veresztéseik voltak. Bátor, de a háborura siralmasan felkészült fiatalok harcolnak a kormánycsapatok sorában. A Mola tábornok seregéből elfogott katonák azt vallják, hogy létszámuk a felére csökkent. Annyi valószínűnek látszik, hogy ha Franconak sikerül 15-20 ezer légionáriust a félszigetre hozni, úgy a zendülők előnyomulása nem igen lesz feltartóztatható.

Nem két egységes tábor áll egymással szemben

A helyzet az első pillantásra igen egyszerűnek látszik. Az egyik oldalon a fasiszták, a másik oldalon a népfőnt harcol. Valóságban a helyzet sokkal komplikáltabb. Mindkét oldalon olyan elemek harcolnak, amelyek csak immel-ámmal vesznek részt a küzdelemben. Széthuzás és gyűlölet tombol a szembenálló felek között. Mola tábornok például igyekszik ignorálni Franco-t, a carlisták pedig nem szimpatizálnak a két tábornokkal. A kormánypártiak oldalán a helyzet még rosszabb. Prieto szocialista vezér Largo Caballero kommunista, az iberiai föderáció és a marxista egységesítő párt között nem teljes a harmonia.

Most dul a polgárháboru, de bárki is legyen a győztes, annak befejezése után elkezdődhetnek majd a véres leszámolások.

Prietora állítólag igyekeztek nyomást gyakorolni, hogy kísérelje meg békétárgyalásokba bocsátkozni a zendülőkkel és vessen véget a vérontásnak. Egy ilyen hírek azonban Spanyolországban, ahol mindenki úgy harcol, mintha legalább is a rajta esett személyes sérelmet kellene megbosszulnia, nem igen lehet

szökött a határon és biztonságba helyezte kincstárát, amelyet oly kitünően fel tudott használni. A gondos alaposággal előkészített katonai lázadás az ő műve. A fegyver és munició-szállítmányok, amelyek a portugál határon át jutottak el a zendülő légiókhoz az ő ügynökei ügyességét dicsérik. Választási körzetei Baliale, Majorca, Ceuta a zendülés kiinduló pontjai voltak. Ő maga Biarritzban ültette fel székhelyét és ott tanácskozott barátjával Gil Roblessel a zendülés kitörése előtt, állandó összeköttetést tartva fenn Londonnal, Lizabonnal, Las Palmassal és Melillával. A lázadó bankár, aki jezsuitákat, karlistákat és tábornokokat gyűjt most maga köré, kijátszta utolsó kártyáját. Ahogyan a Jaim Carner pénzügyminiszter kiáltotta négy esztendővel ezelőtt a parlamentben: „vagy a köztársaság leteríti Juan Marchot, vagy pedig Juan March fogja földre tiporni a köztársaságot.”

hitelt adni. A vérontás egyelőre tovább tart.

Leon Daudet, a francia fasiszták vezére, egy újság-nyilatkozatban annak a reményének adott kifejezést, hogy Madrid néhány napon belül a „nemzetiek” kezében lesz. Az európai reakció régi és rendszerint jól beváló trükkje: a demokratikus eszme és a szociális igazság ellenségeit a „nemzetieknek”, a fasiszták ellenségeit pedig „antinacionalisták”-nak beállítani. Spanyolországban a helyzet például az, hogy a „nemzetiek” az idegen légió és az arab törzsek oldalán harcolnak, a másik oldalon álló spanyolok ellen. Franco tábornok a Reuter ügynökségnek adott nyilatkozatában azt mondta például, hogy a rifiek égnék a vágtyól, hogy segítsenek bennünket. Azt kérték, hogy autonóm ezredeket alakíthassanak tiszteik párnacsokkájaik alatt és harcolhassanak a kommunista veszedelem ellen.”

A rifek alatt a Spanyolmarokkóban lakó arabok és berberék értendők. E visszamaradt törzsek egyetlen vágya nyilván az, hogy segedkezzenek Franco tábornoknak és menjenek Spanyolországba meghalni a kommunista veszedelem elleni harcban. Ez a beállítás kétségtelenül több, mint tragikomikus. A berberék és arabok egyetlen gondja és baja nyilván a spanyol kormányforma volt és nyugtalan éjszakáikat nem a marokkói meleg, hanem a népfőnt uralomra kerülése idézte elő. A Daily Telegraph például megállapítani kívánja, hogy

a harc nem a fasiszták és a kommunizmus között folyik Spanyolországban, hanem egész egyszerűen a tábornokok akarják magukhoz ragadni a hatalmat.

Mert tudni kell — teszi hozzá az angol lap —, hogy a madridi kormányban, bár a szocialisták támogatják, egyetlen szocialista, vagy kommunista miniszter sincs.

Forradalmi világ Barcelonában

Barcelona, augusztus 1. A Times barcelonai tudósítója jelenti július 28-iki kelettel Barcelonából:

Katalánia fővárosa ugyszólván szocialista alapelvek szerint rendezkedett be. A rendre milicia örökdió, amely fölött egy katonai bizottság rendelkezik. A bizottság sokban hasonlít az orosz forradalom katonatanácsához. Proletár és forradalmi pártok delegátusai arányos részben dolgoznak a bizottságban, amelynek a katalán kormány adja napról-napra a parancsokat és utasításokat. A gáz és elektromos művek a munkástanácsoknak vannak alárendelve. A közúti vasutak, omnibuszok és a földalatti vasut kocsjai CNT és FAI betűkkel vannak díszítve. Ezek a betűk rövidítései a szindico-anarchista szakszervezetek nevének. A hatalmas betűk arra akarják figyelmeztetni a közönséget, hogy ezek az üzemek a munkásság kezében vannak. A város néhány üresen hagyott házában a szocialisták, kommunisták és a népfőnti pártok rendezkedtek be irodáikkal, köztöb helyekkel és segélyosztó hivattall. Két nagy elegáns hotel, a Falcont és a Colant, ugyszintén az utróvasok klubját is a szocialista és népfőnti pártok foglalták le saját hivatalos céljaikra.

A technika csodája! A technika csodája! Kérje mindenütt az utolsó sláger!

ENERGIE borotvapengét

A pengén piros szalaggal. Beiső boríték aranyban, „Energie” cégnyomattal. A kifűsö boríték illaszini.

A munkás-komitó összetétele a következő: három delegátust küld a szindikalista-anarchista párt, hármat a szocialista munkaközösség, egyet az egyesült marxisták és egyet a többi munkáscsoportok. Három delegátussal van képviselve a katalán polgári baloldal és több más republikánus párt.

A bizottság permanens üléseket tart és rendelkezéseinek törvényereje van. A katalán kormány legutóbb parancsot adott ki, amelynek értelmében a városok polgármestereit szokatlan hatáskörrel ruházta fel. Azonban a polgármester csak a forradalmi komitó jóváhagyása mellett intézkedhetik fontosabb ügyekben. A rend az egész országészben példás. Amit az ellenforradalom az utóbbi napokban világgá kürtölt, hogy Barcelonában és Katalánia egyéb városaiban a fosztogatások és gyilkosságok napirenden vannak, nem felelnek meg az igazságnak. Az igazság az, hogy a forradalmi pártok és munkáslakulatok már saját presztizsük érdekében is nagyon ügyelnek arra, nehogy bárkit is polgári szabadságában zavarjanak vagy hogy magántulajdonát a legkisebb sérelem is érhesse.

Ehelyett azonban a közüzemek kisajátítása körül mutatkozik nagy akció a hatalom barcelonai birtokosainál. A kormány és a munkásbizottságok karöltve dolgoznak a vasutak szocializálásán. Spanyolországban tudvalevőleg a vasut magánkézben van és csak háboru vagy forradalom esetén rendelkezik fölött a katonaság. Most arra akarnak be rendezkedni, hogy megfelelő kisajátítási összeg ellenében a vasutak átmenjenek a baloldali kormány birtokába. Ugyanez áll a városok villamosaira és földalatti közlekedési eszközeire is.

A katalán forradalom roppant népszerű a parasztság körében is. A parasztok azon a napon, amikor kiűtött az ellenforradalom, azonnal szervezkedtek, hogy a nagybirtokokat egymás között felosszák. A parasztbizottságok mellé a kormány ellenőrző közegeket küldött és a földosztás olyan gyors tempóban halad, mint soha azelőtt, amikor hasonló forradalmi események történtek. Itt is permanens bizottságok dolgoznak. Mérnökök vagy más technikai emberek mérik fel a földet, az elosztás családok szerint történik. A parasztok elsősorban a katalán nagytanács határozata értelmében azoknak a birtokokat koboza el, akik résztvettek a kormányelleni zendülésben. Másodsorban az egyházi vagyon kerül kisajátításra. Előbb szociális és kulturális célokra hasítják ki a birtokokat és csak azután kerülnek sorra azok a parasztok, akik önhíbjájukon kívül elvesztették földjüket. Ő utáruk következnek a földnélküli parasztok.

A kulturális és szociális célokat szolgáló vagyonokat külön állami bizottságok kezelik. A zavarások kitörése óta hétfőn indult az első vonat a katalán határról Franciaországba. Katalóniában a vasutak ismét teljes üzemben vannak. Angliából és más országokból a posta megérkezett és rendszeren közlekedik. Ugyancsak hétfőn nyitottak a bankok, a tözde és a legtöbb üzlet. A bankbetétekből, kormányrendeletre, csak ötszáz pezeta lehet egyszerre kivenni (kb. 13 ezer lej). Egy ugynevezett proletár-komitó elrendelte, hogy a zalogba tett tárgyak, amelyekért legfeljebb száz pezeta árt, minden ellenszolgáltatás nélkül visszavehető. A proletár-bizottságnak a kormánytól nincsen semmiféle ilyen irányú meghatalmazása, de intézkedése annyira népszerű, hogy a kormány szemét huny azelőtt, hogy hosszú sorok állanak a zalogházak előtt. A zalogházak tulajdonosai szó nélkül adják ki az elzalogosított tárgyakat. Viszont ők a pénzügyminisztérium előtt állanak sorban, hogy a kormány térítse meg a proletár-komitó rendelkezései következtében elszervezett kárukat.

A barcelonai püspököt egy szindikalista vezér kidzavarta palotájából és arra kényszerítette, hogy egyszerű háromszobás lakásba vonuljon. A püspökség szeminariumát átalakították munkásegyletemmé.

KÖZGAZDASÁG

Buzea dr. alpolgármester elkészítette az új vízműszabályrendeletet

A háztulajdonosok elégedetlenek az új szabályrendelettel

Cluj, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) Cluj város időközi bizottsága a város kebelébe tartozó Vízművek átszervezésével foglalkozik, sőt tervbe vették az üzem jelenlegi kommercializált formájának megváltoztatását is. Az ideiglenes bizottság dr. Buzea alpolgármestert bízta meg a tervezet elkészítésével és egyben az új szabályrendelet megszerkesztésével is. Dr. Buzea hónapokon át dolgozott ezen a munkán, amely most, hogy végéhez közeledik, nagy meglepetést és elismerést váltott ki szakértő körökben. Dr. Buzea beható munkával nagy terjedelmű munkát készített, amelyhez felhasználta a vízművektől beszolgáltatott üzemi és kereskedelmi adatokat és a többi romániai városok vizsgálatási rendszerét.

Ez a munka arra hivatott elsősorban, hogy a sok elégedetlenséget okozott vízárifát szabályozza és lehetőleg csökkentse a vízárakat. Ezzel kapcsolatban dr. Buzea tanulmánya elején foglalkozik a különböző vizsgálatási rendszerekkel, hogy szemléltetően tárja az érdekeltek elé azt a

rendszert, amely legmegrejelőbb. Először megemlíti az általános rendszert, amikor a fogyasztó bizonyos időre fixösszeget fizet, amelynek fejében annyi vizet használ, amennyit akar. Ezt a rendszert már nem igen alkalmazzák, mert egyrészt a vízpcséklást segíti elő, másrészt bár paradoxul hangzik, megdrágítja a vizet, mert azt a mennyiséget is megfizeti, amit nem fogyasztottak el. Második a vízórás rendszer, amikor a fogyasztó csak a vízóra által megmért vizet fizeti. Ez a rendszer elfogadható lenne, ha a vízmennyiség csökkentésével nem drágítaná meg a víz árát. Harmadik a vegyes rendszer. Ez egyesíti magában az adószert, szolgáltatási díjat és a vízórás rendszert. Ezenkívül a minimális kötelező fogyasztás rendszere, amely azt jelenti, hogy bizonyos fixösszeg lefizetése ellenében a fogyasztó használhat bizonyos mennyiséget, amelyet meg kell fizetnie, ha elfogyasztja, ha nem.

Tanulmányában dr. Buzea ezzel az utóbbi rendszerrel foglalkozik behatóan, mint olyannal, amely Cluj városának leginkább megfelelő. Ez a rendszer ugyanis, amely most nálunk érvényben van, megközelíti viszonylagosan az igazságos rendszert, minél kisebb a kötelező minimális mennyiség, amit általában plafonnak szokás nevezni.

A háztulajdonosok körében nagy elégedetlenséget fog kiváltani ez a rendszer, mert már régen a minimális mennyiség felemelését sürgették. Ezzel szemben dr. Buzea azt a következtetést vonja le, hogy igen magas a plafon, amelyen ilyenformán le kell szállítani, mert emiatt drága a víz. Dr. Buzea megállapítja, hogy nálunk eddig a minimális kötelező fogyasztás egy és fél köbméter volt havonta minden lakrész után. Akik ezt a mennyiséget nem fogyasztják el, azok a plafonlattiak, akik többet fogyasztanak, mint ez a mennyiség azok a túlfogyasztók. Folyó év januárjában 3341 olyan vízfogyasztója volt a városnak, akik a minimális mennyiségnek csak 60 százalékát fogyasztották el, de megfizették az egészet és így ők 12 lej 21 banit fizettek köbméterenként. Ugyanekkor 1201 volt a túlfogyasztók száma, akik a megállapított 64711 köbméter helyett 140124 köbmétert fogyasztottak és így köbméterenként csak 6 lej 30 banit fizettek. A plafonlattiak rendszerint a kisebb házak tulajdonosai és a nagyüzemek. Tehát azok kapják olcsón a vizet, akiknek nagy a házuk és több a lakrészük.

Dr. Buzea végeredményében ahhoz a megállapításhoz ért el, hogy le kell szállítani a plafon helyiségenként legalább 1 köbméterre, az eddigi 1 és fél köbméterrel szemben. Az egy köbméteres plafon mellett Buzea dr. számítása szerint lakrészenként 3 lej havi fix szolgáltatási díj mellett a vizet köbméterenként 6 lej-be lehetne számítani, plafon alatt és plafon felett. Ez a számítás valóban a vízárak leszállításához vezetne, ami sok tekintetbe megszüntetné az elégedetlenséget.

Dr. Buzea terjedelmes szabályrendeletét már benyújtotta az interimár bizottságnak, amely elhatározta, hogy a vízüzem szabályrendeletét módosítani fogja és felszólította a Vizüzemet, hogy 30 napon belül készítse el szabályrendeletét. A szabályrendeletet már be is nyújtották véleményezés végett az illetékeseknek: a Háztulajdonosok Szövetségének és a vízműveknek.

Eredeti vagy utánzat?

Egyes cégek megkísérelték a „NIVEA” készítmények utánzását, hasonló elnevezés alatt és az ismert kék csomagolás felhasználásával. Kerje mindenütt csak az eredeti

NIVEA-CREMET

és utasítson vissza minden utánzatot.
Csak a „NIVEA”-CREME és „NIVEA”-OLAJ tartalmazza a bőrrekon. bőrápoló „EUCERITET”.
Ez teszi pótolhatatlanná, — utánzóhatatlanná.

A harmadik évnegyedre szóló behozatali engedélyek kiadása

Bucuresti, augusztus 1. A külkereskedelmi irányító legfelsőbb bizottság ülést tartott, amelyen a harmadik évnegyedre kiadandó behozatali engedélyek kiadásának módjait beszélték meg. Miután a Nemzeti Banktól megérkezett az értesítés, hogy erre az évnegyedre a devizadisponibilitás 3.332.868.129 lejt tesz ki, az engedélyek kiadásának már nincs akadálya. Costinescu kereskedelmi miniszter intézkedésére az engedélyek kiadása gyorsított ütemben történik.

Ha igazak a Bucurestiből érkezett hírek, úgy a harmadik évnegyedre szolgáló behozatali engedélyek kiadását már e hét folyamán megkezdik.

Az importőröknek jogukban áll kérvényeiket szeptember 30-ig beadni. A kérvények elintézése a beérkezés sorrendjében történik. Tekintve a megnagyobbított devizadisponibilitást, a folyó évnegyedre a kvóták 70—100 százalékát adják ki. Ez a százalék 10 cikk kivételével az összes cikkekre vonatkozik.

Előreláthatólag a gyapotfonalak behozatalát a jövőben is megszorítják azzal az indoklással, hogy az országban 12 gyapotfonóda létezik, amely a szükséglet nagy részét ellátja. Egy másik kérdés, hogy a belföldi silányabb minőségű fonalak használata nem fogja a belföldi teksziltermékek minőségét tulerősen rontani.

A bizottság elhatározta, hogy minden cikk behozatala számára 100 százalékos kvótát ad ki két országra, ahol megfelelő devizakövetelések felett rendelkezünk. Az importőr választhat, hogy melyik országból akarja az árut behozni. Ha az importőrnek egyik országból való behozatal sem felelne meg, úgy 50 százalékot az általa megjelölt országból hozhat be, a másik 50 százalékot pedig egy oly országból, ahol megfelelő devizakövetelések felett rendelkezünk. Oly cégeknél, amelyek évtizedes kapcsolatban állnak bizonyos országokban élő külföldi cégekkel, mint annak képviselői, tekintet nélkül a devizadisponibilitásra az őket érdeklő ország-

ra kapnak behozatali engedélyt.

Arról is szó van, hogy a második negyed erősen csökkentett behozatali kvótákért a kedvező külkereskedelmi mérlegre való tekintettel az importőrök a harmadik évnegyedben superkvóták megadását által részben kárpótlást nyérnének.

Az olasz kvótákat 10 százalékban kiadják, igaz viszont, hogy egyelőre Olaszország a legtöbb árut nem engedi ki. A Németországra szóló behozatali engedélyeket, amelyek még vissza vannak tartva, július 25-ig kiadják.

A transzfervizum megadása címén a behozatali engedélyeket ebben a negyedévben nem fogják 24 óránál hosszabb időre visszatartani.

A Consum új száma a hét legaktuálisabb gazdasági és gazdaságpolitikai eseményeiről a következő főbb cikkeket tartalmazza: A Jegybank vezetősége folytatja a deflációs politikát, Kötelező jégbiztosítást akar bevezetni a földművelésügyi minisztérium, A földgazdálkodás árpolitikája miatt sem Clujon, sem Sibuban nincs kilátás a földgáz bevezetésére, Elhalasztják a sinaiai román-magyar gazdasági tárgyalásokat, Összel a parlament elé kerül az új egységes kereskedelmi kódex tervezete, A francia jegybank reformja után előkerült Franciaországban a teaurált milliárdok, A dunai gabonaszállítási egyezményhez csatlakoztak az összes dunahajózási társaságok, Két évre kötöttek egyezményt a postógyárosok a pénzügyminisztériummal a fogyasztási adó pauszösszegekben történő fizetésére, Kvótáink 70—100 százalékig kapnak behozatali engedélyt az importőrök az év harmadik negyedére, Tiltakoznak a belföldi biztosítók az állami objektumok viszontbiztosításainak külföldi intézet részére való kiadás ellen, Beszüntették a buzkiviteli engedélyek kiadását, Ismét fel-emelte a pénzügyminisztérium a pamutfonal fix illetékét, A világpiacokon husz százalékkal, belföldön 15 százalékkal emelkedett júliusban a buza ára, Folytatja a Consum az ardeali és bánáti árutözsdeken érvényes szokványok ismertetését, Fizetéseketelenségek, Új cégek és cégváltozások, Közzelítések és árlejtések első forrásból olvashatók a Consumban. Kérjen mutatószámát a kiadóhivataltól, Cluj, Str. Iuliu Maniu 3.

Dr. Sebestyén József nyilatkozik a Zsidókórház új sorsjátékáról

Cluj, agusztus 1. Abból az alkalomból, hogy a cluji Zsidó Kórház újabb nagyszabású sorsjátékot rendez, felkértük dr. Sebestyén Józsefet, a Zsidó Kórházegyesület fardadhatatlan elnökét, hogy nyilatkozzék a sorsjáték céljáról és kilátásairól. Dr. Sebestyén József a következőket mondta:

Mint ismeretes, a cluji Kórházegyesület már eddig két rendkívül jólsikerült sorsjátékot rendezett és ezek a sorsjátékok nemcsak azért örvendtek nagy népszerűségnek a publikum legszélesebb rétegeiben, mert országgrésznünkben a maguk nemében az elsők voltak, de elsősorban azért, mert a nagyközönség a Zsidó Kórházegyesületben kellő garanciát látott a sorsjáték korrekt és szolid lebonyolítására. Ez a két sorsjáték számos nyeresége révén sok sorsjegyvásárlót tett boldoggá és a cluji Zsidó Kórházegyesületet is abba a helyzetbe hozta, hogy a sorsjáték jövedelméből jelentős mértékben

fejlessze és konszolidálja ezt a rendkívül fontos szociális intézményt.

Az állami osztálysorsjáték megteremtése megszakította néhány évre a Zsidó Kórház sorsjátékainak sorozatát, most azonban miniszteri engedély révén, ha kisebb keretek között is, újra sorsjátékot rendezünk. A készpénznyeremények helyett ezalkalommal igen nagyszámú tárgy nyereseményt sorsolunk ki, aminek megfelelően a sorsjegyek árát rendkívül minimálisan, 50 lejben állapítottuk meg, úgy hogy még a legszegényebb embernek is módjában álljon Kórház-sorsjegyet vásárolni.

Meg vagyok győződve róla, — fejtegette be nyilatkozatát dr. Sebestyén József, — hogy ez a sorsjátékunk épp oly népszerűségnek fog örvedeni a sorsjegyvásárló közönség körében, mint az előbbiek, és hogy a zsidó társadalom ezalkalommal sem fogja megvonni támogatását nagy hivatást betöltő kórházunktól.

Hol szálljunk meg?

Clujon

Nívós, elegáns szálloda és kávéház a

NEW-YORK

Telefon 3-16. Telefon 3-16.

Oradeán

Hotel Metropol

elsőrangban berendezett szálloda. Utazó urak találkozóhelye. Vidéki autobuszok érkezési és induló állomása. Telefon 909.

PALACE HOTEL

Kávéház és étterem.

A Fehér-fürdőbe utazók tájékoztató irodája. Telefonok: 906 és 907.

Astoria szálloda és kávéház

elegáns, komfortos. Minden szobában hideg-meleg víz.

Baia-Maren:

Hotel Stefan-Voda

moderna berendezésű szálloda, kávéház és étterem.

Aradon

Fehér Kereszt Nagyszálló

Elegáns komfortos szobák hideg-meleg folyóvízzel. Szobaárak napi 90 és 120 lejtől kiszolgálással együtt. Napi penzió 175 lej.

Egy

Tataresc

A li
ho

Bucuresti, Teiuson besz. párti képviselő viseli a parl. ber és a Kár. azon kisebb a mameluti nye is van a averescanus sa, aziránt tól, hogy az hangot kelte professor és megegyeznek sei hiabavald retetét és é maga szemé egyhangu a hogy Valda pártszervezet hát arra nem biciónak és akarat támo

Aho a l Ezzel sze helyzet megl elismeri ugy párti képviselő számára pár a megoldás: távozni fog amely egyré kodik, másré lelő ideológi tennünk, ho szó. Pillanat gyan látja a vát a korm soarán elbuc beszélgetés közöttünk. A éppen azért annál szaba van győződv a törvényho decemberéig

— Végere hatalomról? dest. Alig négyéves tö löszini, ho lesz, mint v Az érvek te mellett szól a hátralévó

— A libe maguk közz esztendősi Utitársam nogatóan m — Ha ne volt rosszal lyek a háb talmon. Va hány kétség lescu dr. h tásért. Az kotott az pénzügymin het komoly fizetések fo a költéséve reallt. Igy dicsteljes t külkereske körül törté kormány d — Ez v kormány t niszteri te lekédnek a zónának ab bünösen gy az ország Utitársas egyet ezze tan és kö honatyánal is teszi ez nélkül.

— A libe mással s a pártvezé mokratiku szeretné a menteni a

Egy kormánypárti képviselő vallomásai

Tatarescu nem hisz többé a liberalizmusban — és Inculet „diszkrétan” támogatja a jobboldalt

A liberálisok meg vannak győződve arról, hogy még egy évig hatalmon maradnak

Bucuresti, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) Teleson beszélt a fülkénbe egy kormánypárti képviselő. Egyik ardeali megyei képviselő a parlamentben, viszonylag, fiatalember és a Kárpátokon innen liberális honatyák azon kisebb csoportjához tartozik, amelynek a mameluti kötelezettségeljesítés r...
... is van a helyzetéről. Lupas professzor volt sverescanus miniszter, a fülke harmadik utasa, aziránt érdeklődik a nemzet képviselőjéről, hogy az illető megyében milyen visszhangot keltett Maniu akciója. A gogapárti professzor és a liberális képviselő hamarosan megegyeznek abban, hogy Maniu erőfeszítése hiábavalók, mert az ardeali tömegek szeretetét és érdeklődését nem tudja többé a maga személye köré csoportosítani. Epol egyhangú a vélemény abban a tekintetben is, hogy Vaida Sándornak nincsenek komoly pártszervezetei ebben az országgrészben, tehát arra nem számíthat, hogy politikai akcióinak és terveinek teljesítésében a tömegakat támogassa.

Ahogy egy liberális honatya látja a helyzetet

Ezzel szemben — az általános politikai helyzet meglehetősen zavaros. Ezt objektíven elismeri úgy a volt miniszter, mint kormánypárti képviselő utitársunk. Lupas professzor számára párhelyzetnél fogva igen egyszerű a megoldás: a liberális kormány rövidesen távozni fog és helyét elfoglalja az a párt, amely egyrészt a tömegek bizalmára támaszkodik, másrészt az idők szellemének megfelelő ideológiát képviseli. Felesleges hozzátennünk, hogy a gogista-cuzista pártról van szó. Pillanatnyilag érdekesebb azonban, hogyan látja az ország helyzetét és perspektíváit a kormánypárti képviselő. Miután Sighisoara elbucsuztunk Lupas professzortól, a beszélgetés közvetlenebbé, intimebbé vált közöttünk. A képviselő ur — akinek nevét éppen azért nem írjuk ki, hogy gondolatait annál szabadabban adhassuk vissza — megvan győződve arról, hogy a liberális kormány a törvényhozási időszak végéig, tehát 1937 decemberéig hatalmon marad.

Végeredményben miért is távoznánk a hatalomról? — teszi fel önmagának a kérdést. Alig egy esztendő van még hátra a négyéves törvényhozási periódusból. Nem valószínű, hogy ezalatt kormányzásunk rosszabb lesz, mint volt az előző három esztendőben. Az érvek tehát, amelyek a hatalmon tartásuk mellett szóltak, nyilván érvényben maradnak a hátralévő esztendőre is...

Egy kormány, amely nem jobb és nem rosszabb a többinél

A liberális képviselők önmagukban és maguk között hogy vélekednek erről a három esztendő liberális kormányzásáról?

Utitársam kissé kényszeredetten és vállvonogatóan mosolyog erre a kérdésre.

Ha nem volt jobb, bizonyosan nem is volt rosszabb azoknál a kormányoknál, amelyek a háború óta váltakoztak nálunk a hatalmon. Van a liberális kormányzásnak néhány kétségtelen érdeme. Így például Anghelescu dr. hihetetlenül sokat tett a közoktatásért. Az is maradandó, amit Tatarescu alkotott az ország felfegyverzése terén. A pénzügyminisztérium működése ellen sem lehet komoly kifogásokat emelni. A tisztviselői fizetések folyósításában nincs fennakadás és a költségvetési egyensúly úgy, ahogyan helyreállt. Igaz viszont, hogy vannak kevésbé dicsőteljes teljesítményeink is. Ami például a külkereskedelmi politika és a román valuta körül történt, nem igen válik egy liberális kormány dicsőségére.

Ez volna minden, amiben kimerül egy kormány tevékenysége? Inculet belügyminiszteri tevékenységéről például hogyan vélekednek a kormánypárti parlamenterei? Mit szólnak ahhoz a megállapításhoz, hogy ilyen bűnösen gyenge kezekbe még nem volt letéve az ország rendje és nyugalma?

Utitársam szemmeláthatólag nem ért egyet ezzel a megállapítással. A kérdés nyilván és kontúrfalazással nélkül lett feltéve, a honatyáknak tehát színt kell vallania. És meg is teszi ezt ugyancsak nyíltan és fenntartás nélkül.

Két áramlat a liberális pártban

A liberális pártban két áramlat áll egymással szemben. Az egyiket Dinu Bratianu, a pártvezér képviseli. Ez az áramlat a demokratikus eszmék mellett kíván kitérni és szeretné a mai kritikus nehézségeken is átmenteni a régi liberális ideológia alappondo-

latait. Néhány „öreg” és a H. csoport egyik frakciója Victor Iamandival az élén, támogatja Dinu Bratianut ebben a felfogásában. A másik oldalon áll az áramlat, amelynek látható fejei Tatarescu miniszterelnök, Inculet és Pop Valer miniszterek. Ez a frakció nem hisz többé a liberális ideológiában és nem is alkalmazza azt kormányakciójában. Tatarescu és hivei szükségesnek tartják a demokratikus kormányzati módszerek megkorrigálását és ma az ország érdekében állónak tartják, hogy az amugy is csak papirosan létező parlamentarizmus helyett bátor és erőskezű diktatura foglalja el. Szemben Dinu Bratianuval, aki felfogásának megfelelően a korona előjogainak az alkotmány kereteibe való beillesztését kívánja, Tatarescu és hivei a felségjogok kiterjesztése mellett foglalnak állást.

Inculet belügyminiszter szerepe

— És minthogy kormányzásunkban az utóbbiak felfogása dominál, a kormányzati akcióra is ez a felfogás nyomja rá bélyegét. Nincs mit csodálkozni tehát azon, ha Inculet belügyminiszter — a kellő diszkrécióval — támogatja, vagy legalább is nem kontrakározza a jobboldal előrenyomulását. Meg vagyok győződve róla, hogy pártunknak ez a frakciója szőhöz fog jutni egy ilyen természetű kormányzás esetén is...

— És mi az ön személyes véleménye minderről?

— Két erőteljesebb jobboldali áramlat van az országban. Az egyiket a Cuzza-Goga-párt, a másikat a vasgárda képviseli. A cuzisták hajlamosak a kompromisszumra, nem riadnak vissza ideológiai és programbeli engedelményektől és nem képviselnek különösebb átütő erőt. A vasgárda ezzel szemben céltudatosan

Dr. Gustin nevét viseli az igazi Lithinés

Ellenőrizze a dobozon a Dr. Gustin feliratot. Ez a legfőbb biztosítéka annak, hogy egészségét megóvjja egy kellemes itallal. Azok az előnyök, amiket a

Lithinés du Dr Gustin

használata nyújt betegnek és egészségesnek egyaránt, eme specialitás utánózhatalan összetételének, valamint az alkotó anyagok tisztaságának köszönhető. A LITHINES du Dr. GUSTIN nélkülözhetetlen az összes vese — máj — bél — és ízületi megbetegedéseknek. A LITHINES du Dr. GUSTIN-nal előállított gyógyital igen izletes ivóvíz, duss zénsavtartalmu, kitűnően keverhető bármilyen itallal, különösen borral és szörpökkel, amelyeknek kitűnő izet ad.

30 év óta sikeresen népszerűsítve. Évente több millió liter állítanak elő és használnak el előbbi a családlatas itallal.

és egyenesen tör előre. Az én meggyőződésem az, hogy az ország politikai jövője ezé a szervezeté lesz.

„Nem mi változtunk meg, hanem a körülmények”

— Lehetséges az, képviselő ur, hogy Ducát, programját és meggyilkolását ilyen rövid idő alatt elfelejtette a liberális párt?

A liberális honatyát nem feszélyezi annyira a kérdés, mint amennyire vártam.

— Clemenceau mondotta egyszer: nem én változtam meg, hanem a körülmények... Megértettük.

Az érdekes beszélgetés itt megszakadt. A folytatása talán nem is lett volna érdekes. A honatya elmondott mindent, ami érdekelhe-

tett bennünket egy kormánypárti képviselő felfogásáról és a mai helyzettel szembeni beállítottságáról. Függetlenül attól, hogy politikai jóslatai mennyiben válnak be, ez a nyilatkozat érdekes és szuggesztív jellemző hőmérője az ország mai politikai atmoszférájának. Kiderül belőle egy és más, amit egyszerű paraszti logikával nem igen tud megérteni a mindennapi események értelmét kutató polgár. Ha hozzátesszük még utitársunknak azt a kijelentését is, hogy amennyiben Pop Valer kerülne a belügyi tárca élére, úgy ez csak a jobboldal kevésbé diszkrétabb támogatását jelentené, akkor világos képet alkothatunk az ország jelenlegi kormányáról és talán politikai jövőjéről is.

(k. r.)

Az előrehaladott nyári idényre való tekintettel raktárunkon lévő

összes cikkeinket

leszállított árakon

árusítjuk

Több 1000 olcsó maradék !!

Szabó Jenő R. T. Nagyruházában

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 5.

Neurath német külügyminiszter hivatalosan is bejelentette Németország részvételét az öthatalmi értekezleten

Bécsben az Anschluss ellen tüntettek

Berlin, augusztus 1. Von Neurath külügyminiszter tegnap közölte a francia, angol és belga követekkel, hogy a német kormány résztvesz az öthatalmi konferencián. A határozatot közölte az olasz követéssel is.

Az öthatalmi konferenciával kapcsolatban tegnap a francia kamara tegnapi ülésén Delbos külügyminiszter mondott beszédet, melynek kaposán örömmel közölte, hogy Németország és Olaszország elfogadták az öthatalmi konferenciára szóló meghívást, amelynek célja ujjaépíteni a locarnói paktumot és végül enyhülést létrehozni Európában. Franciaország nem támaszt semmilyen igényeket, békét akar Németországgal. Ami az osztrák-német egyezményt illeti, a kormány ellenezni fogja szembenálló érdekcsoportok kialakítását Közép-Európában, különben az egyezmény nem érdemli meg az ellene felhozott előzetes kritikákat.

Londoni jelentés szerint az angol kormány közölte Franciaországgal és az Egyesült Államokkal az angol-orosz tengerészeti egyezmény szövegét. Az egyezményről tájékoztatták a többi érdekeltésgű államokat is. Az egyezményt minden bizonnyal ratifikálni fogják Franciaország és az Egyesült Államok, a londoni tengerészeti egyezmény aláírói.

Bécs, augusztus 1. (Rador). A hazafias front egyik gyűlésén több náci zavart okozott és Heil Hitler kezdett kiáltozni. Több hazafias osztrák rávetette magát az illetőkre és súlyosan elverte azokat. Több olyan kiáltás hangzott el ezután: Le az Anschlussal!

Sok nehézséget kell még leküzdeni az öthatalmi értekezlet megnyitására

Berlin, augusztus 1. (Rador). A Havas jelentése szerint külföldi politikai körökben az

a meggyőződés uralkodik, hogy sok nehézséget kell leküzdeni, amíg a locarnói hatalmak konferenciájának tényleges megnyitására sor kerülhet. A legtöbb nehézséget az fogja előidézni, hogy kapcsolatot kell teremteni a kötendő nyugati paktum és a leleti paktum között, amelyek által Franciaország kötelezte magát a status-quo fenntartására Európa éppen azon részeiben, amelyek után Németország különös érdeklődést mutat.

A pesszimistábbak azt hiszik, hogy Németország mielőtt tárgyalni kezdne, kérni fogja a francia-orosz paktum módosítását, sőt feltételeket fog állítani a francia, angol és belga vezérkarok közti egyezményekkel szemben is.

Bárhogyan is lesz, kétségtelenül hosszú és fáradságos diplomáciai tevékenység fogja megelőzni az öthatalmi értekezletet. Lehetséges az is, hogy Hitler az olimpiai játékok megnyitása alkalmával mondandó külpolitikai expozéjában ismertetni fogja Németország szándékait.

Angliai általános vélemény szerint is a locarnói hatalmak konferenciáját csak hosszú előkészületek után lehet majd megtartani. Az a hír azonban, hogy Olaszország és Németország résztvesznek a konferencián, megelégedést váltott ki politikai körökben.

Mussolini, Schuschnigg és egy német diplomata titkos értekezlete Velencében

Párizs, augusztus 1. (Rador). A Le Matin szerint, habár az olasz kormány cáfolja, mégis valószínűnek látszik, hogy tegnap Velencében Schuschnigg, Mussolini és Németország egy megbízottja értekezletet tartottak, amit megerősít az a hír is, hogy Velence környékén és a városban a rendőrség rendkívül szigorú intézkedéseket alkalmazott. Schuschnigg kancellár, aki Gradóban nyaral, tegnap reggel Triestbe utazott, ahonnan Velence felé vette útját. Fasizta milícia őrizte tegnap a Triest-Velence utvonalat.

London, augusztus 1. (Rador). A Morning Post diplomáciai szerkesztőjének véleménye szerint angol-orosz tengerészeti egyezmény megkötésére van szükség.

Vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajoknál egy pohár természetes Förcs József keserűvíz kiadós, higítást és kielégítő emésztést eredményez, melynek következménye azután jóleső megkönnyebbülés szokott lenni. Az orvosok ajánlják.

SPORT

Végleges formába öntve kerülnek a labdarugó-reformok a Consiliul Federal augusztus 9-i ülése elé

A két B) divíziós csoportból két együttes jut tovább az A) csoportba. A Haggibbor a C) ligában?

Cluj, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) A román labdarugás mai rendszerén változtatás reformok immár végleges szövegezésben készen állanak arra, hogy azokat a gyakorlatba átültessék. Luchide Octav, a román labdarugószövetség főtitkára dolgozik a javaslatok végleges megszövegezésén, hogy azokat előzetes tanulmányozás végett a ligáknak szétküldje.

Illetékes helyről nyert értesülésnek szerint a javaslat azonos az elhangzott véleményekkel: mindenekelőtt eltörölni a serejzrendszert, majd az eddigi B) divíziós beosztás szerint intézkedik két egyenként 10-es B) divíziós csoport létrehozásáról. Ebbe a két csoportba az eddigi öt csoport első négy helyezette jut be. Ezek a javaslatok, amelyekhez kiegészítésre vár annak megállapítása, hogyan lesz a C) ligából a B) ligába való bejutás.

Egyébként, mint ismeretes, a létesítendő B) divízió helyébe lépő C) liga csoportokat új együttesekkel helyettesítik. Minthogy pedig csoportonként négy együttes kerül be a B) ligába, az északi Liga harmadik csoportjában például négy hely ürül meg. Biztos résztvevői ennek a csoportnak a CFR, a Barkoohba, a cluj UEC. A negyedik helyre pedig — illetékes helyről nyert értesüléseink szerint — a Haggibbornak van esélye.

Ebben a kérdésben igen súlyosan esik latba elsősorban a Haggibbor társadalmi tekintélye, amely révén igen hatalmas tömeget tudna a labdarugósport érdekében megmozdítani, másrészt viszont — és ez a legfontosabb, amit sportkörökben méltányolnak —, hogy a Haggibbor saját sporttelep fölött rendelkezik, amelynek építése, ha lassu tempóban is, de biztosan halad. Már pedig a Haggibbor bekerülése a C) ligába hatalmas lökést adna a pályaeépítési akciónak és ebből nemcsak a Haggibbornak, de Cluj labdarugósportjának beláthatatlan előnye lenne.

CSEHSZLOVÁKIAI TURARA MEGY A BAIAMAREI PHÖNIX

Baiamare, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) A Phönix labdarugóegyesületét már hetekkel ezelőtt csehszlovákiai sportegyesületek ajánlatokkal árasztották el. A baiamarei sportegyesület elhatározta, hogy egyes meghívásoknak eleget tesz. A csapat a napokban utazik.

A cluj Haggibbor a Román Kupában? Bucurestiből jelentik: Az idei Román Kupa küzdelem augusztus 23-án veszi kezdetét. Ugyan a küzdelemben eddig igen kevesen iratkoztak be, nem kétséges, hogy amint tavaly, az idén is Románia valamennyi valamirevaló labdarugóegyesülete résztvesz a legnagyobb labdarugótrófea tornájában. Hir szerint a Román Kupában a cluj Haggibbor is beiratkozik.

Végleges, hogy Platko a Venus edzője. Bucurestiből jelentik: A Venus sportegyesület edzője, immár végleges, Platko, az egykori nagybíró labdarugó lesz. Platko ma érkezik Bucurestibe és már meg is kezdte működését.

Kévs játékos cserél ezidén egyesületek. Bucurestiből jelentik: Az idei év a játékosvándorlás terén rekordot hozott: a legkevesebb játékos cserél egyesületek. A bucaresti egyesületek közül egyedül a CFR-nél lesz lényegesebb változás, amennyiben az egyesület három új játékost szerződtetett. A Venus egy külföldi csatárt szerzett, a neve még ismeretlen. A Juventus, Unirea Tricolor, Universitatea, Gloria és Chinezul állománya változatlan. A Ripensia több játékost igazolt, több fiatal és a többek között Lázárt, aki tavaly a Victoriában rugta a labdát. A CAO két játékost vesztett: Moskot, aki a bucaresti Makkabi játékosa lett és Szikát. A Victoriát három játékosa hagyta el: Pop Béla, aki a Phönixé, Fried, aki az AMEFA játékosa és Lazar. Helyébe jött a tárgumuresi Slikó. Az AMEFA különben Frieden kívül le szerződtette Praszert, a baiamarei Phönix labdarugóját. A Crisaban egyedüli új játékos Pfeifer, a baiamarei Phönix volt játékosa, aki családi körülményei miatt vált meg régi egyesületétől.

Szeptember 6 és 13-án játsszák a KK döntőt. Bécsből jelentik: A Közép-Európa Kupa döntőjét szeptember 6-án és 13-án játsszák az Austria és Sparta csapatai. Az első mérkőzés Prágában lesz. Érdekes, hogy az Austria volt a döntő abban, hogy az első mérkőzés hol legyen és Prágát választotta.

Huszonöt éves jubileumát ünnepli az aradi Munkástestező Egyesület. Tudósítónk jelenti: Az AMEFA ezévből ünnepli 25. éves jubileumát. Ebből az alkalmából az aradi sportegyesület nagyszabású sportünnepséget készít elő, amelynek programján labdarugótorna is szerepel, amelyben az AMEFA-n kívül a cluj Victoria, a CAO és az aradi Gloria vesznek részt. Amennyiben a Victoria nem vehetne részt a torán, helyében a Crisana fog játszani.

Hatmillió egy labdarugóért... Dunne, az ír szabad állam középcsatára 6000 fontért (közel hatmillió lej!) „kelt” el. Ebben az érdekes, hogy Dunne az Arsenal második csapatában játszott és mint szabadra tett játékost vette meg most a Southampton. Az Arsenal 8250 fontot kért először, de végül megelégedett 6000-rel is. Milyen „szerények”...

Büntet a jugoszláv labdarugószövetség. Belgrádból jelentik: A jugoszláv futballszövetség két hónapig eltiltotta a játéktól az oszjeki Gradjanski csapatát. Ok: igazolatlan játékos szerepeltetése. Az eltiltás mellett még 1200 dinárt fizetnie is kell a megbüntett egyesületnek.

Mindenki, aki fölött ren és a szegény a jól vég- munka gyümölcsét élvezi ki, aki delkezik ember is zett zett őrök korában, ha

élet biztosítást köt és vagyon át is biztosítja. Csakugy érezheti magát biztonságban

Tűz, földrengés, villám, jégverés és egyéb elemi csapások

okozta károk ellen, ha a

„NAȚIONALĂ”

Általános Biztosító Társaságnál köti meg biztosítását.

A társaság alapított 1882-ben, teljesen befizetett alaptőkéje 25.000.000 lej. Tartalék- és biztonsági alapjai az 1934 dec. 31 évi zárszámadás szerint 210.188.329 lejtek tesznek ki és mivel az összes biztosítási ágazatok és pedig a fentiekben kívül baleset, betöréscsopás, autészavatosság, üvegtörés és szállítmány biztosításokat is elfogad. Képviselet minden városban van.

A cég bejegyeztetett az ifjovi törvényeséknél 7—1884. sz. alatt. Alapítási okirat közzétett Mon. Of. 245—1882, valamint a módosítások a Mon. Of. 44—1888, 15—1890, 12—1906, 11—1907, 106—1919, 41—1921, 118—1924, 43—1931, 50—1931, 163—1933 és 172—1933 számában.

Ne engedje, hogy A POLOSKÁK álmat elrabolják! Pusztítsa ki FLIT

Ne térje el a rovarok hálomfennakadásait és veszedelmét. Győztesen meg, az FLIT, hogy azonosítsa FLIT-et a pótló, amely egy lényegesen előnyösebb, mint az eddigi legelőbbet. FLIT teljesen károsítja lakásából az összes rovarokat. Nem hagy fölöt. Kívételül határozza meg a szög, lapos, széllet, katoná rovarokat a lakásból és elpusztulnak!

Szórja az FLIT PORT a szőnyegek és részekbe. A talajlakó rovarok megérintik és elpusztulnak!

FLIT-a rovarirtó szer, amely mindig ő!

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGO MŰSORA:

Rendkívül premiereláger. Shirley Temple jubileumi filmje: A mi kislányunk. A világ kedvenceinek legragyonabb alakítása. A legnagyobb sikert Shirley Temple film. Két pompás kísérőműsor. Magyar feliratok. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 óra. 15 és 20 lejés olcsó nyári helyárak. Ma, vasárnap délelőtt 11.20 órakor olcsó matinéelőadásban: Az egész világ nevet, dalol és szeret c. nagyszabású szovjet-vigjáték-száger. Helyárak: 13+2 lej.

OPERA MOZGO MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Vihar madarak. Az évad legszababb filmje a leg hűvösebb teremben. Főszereplők: Wallace Beery, Maureen O'Sullivan.

EDISON MOZGO MŰSORA:

A szezon legjobb műsora: I. Roberta a csodá Operett. Irene Dunne, Fred Astaire, Vá konyi Mihály, G. Rogers. II. Elveszem feleségem. Vigjáték. Victor de Kow Lazi Halzschuh, Ralph A. Roberts, Ade Sandrock. Helyárak: 9 és 13 lej Ke dete: 3, 6 és 9 óra. Hétfőtől 3 film egyszerre: I. Az ő szerelmű Csodafilm. Charles Boyer, Katarina He burn. II. Gyilkossággal kezdődik. Bü ügyi dráma. Mirna Loy, William Powe III. Micki Maus. Helyárak: 9 és 13 lej Kezdet: 3, 6 és 9 óra.

BICSAD GYÓGYFÜRDŐ

Aradi Kiszabadja a börtönből visszavéve teljesen renoválva újból házikézelésben és

Izsák Henrik

ur közreműködése mellett nyitva június 1-től. Ivókúra, hidegvizgyógyász, szénsavas fürdő inhalatórium és strand. Állandó fürdőorvos, kitűnő konyha diétásan is. Külön ort. vendéglő. Mérsékelt árak, előzékeny kiszolgálás. Posta, vasút helyben. Prospektust küld az igazgatóság BAIÁ BICSAD, jut Satumare.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésem egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelképek levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

ÉRTESTÉS. Miután kevés kivétellel az ecetgyárak már régen 70% borpárlatból és utóbb 70% borból dolgoznak és így ecetképzőkéjük örökre 70% lettek, felhívjuk a közönség figyelmét, hogy az ecetet csak szigorúan megbízható 70% ecetgyárból szerezzék be. Kitűnő zamatu 70% ecet Simleul-Silvanieiben a Kohn-féle ecetgyárban kapható, referenciák a Simleul-Silvaniei Rabbatusnál.

Hölgyek figyelmébe! Eddig még nem létezett siker. Villany és villany nélküli tartós ondolás legújabb és leggarantáltabb külföldi szerrel. Legmodernebb hajmunkák és parókák készítése és azok villanyondolása. Mussa, Piața Unirii 23.

Nagyobb üzembe betársulnék 600.000 lejfel, Ajánlatokat „Üzem” jellegre a kiadóba kérek.

Házvezetőnői állást keres jólfizető zsidónő rituális háztartásban. Cim: Guttmann Hermannál Str. Gh. Baritiu 12. sz. az emeleten hátul.

Kiadó novemberre első emeleten 3 vagy 4 szobás komfortos lakás. P. Mihai Viteazul 30. Háztulajdonosnál.

Tanítónőt keresünk 4-5 leánygyermekhez az első és második gimnázium tanításához. Az illető a gyermekeket levezgáztatni tartozik. Markovits Kálmán Seini, jud. Satu-Mare.

Egy mázsa ort. kóser libászir chechszerrel eladó. Berkovitsné Oradea, Saguna 19.

Cserifikáttal 35—55 körüli nőt Palesztinba vihetek augusztus 15-ig. Fabrica de silo Crasna, jud. Salaj, esetleg Grün dobozgy Cluj, Str. Cotița 6.

Utazó, Turda, Alba és Somes megyékben fűszereknél bevezetve, garanciával, fix ázzetással felvétetik. Ajánlatokat „Colonial Import” jellegre a kiadóba kérek.

Rogátban drogéria és illatszertár szakmában bevezetett képviselőt keresek, ki kommetikai cikkek terjesztését, mint mellékletket vállalná. Lehetőleg személyes jelentkezőkkel tárgyal Kelemen gyógyszerész Zălau.

Németországban végzett, 25 éves oklevéllel elektromérnök, ki öt nyelvet beszél, bármilyen szakmába vágó állást keres. Megkeresés: Kelemen István címre Zălau küldendő.

Két szoba butorral vagy anélkül kiadó Baron L. Pop 10.

A szerelem a gyomron vezet keresztül tehát vigyázzon a gyomrára és vegyen azonnal egy amerikai rendszerű univerzális pasztizsrozót, mely az egészség óre. Moskovits Társaság Cluj (főpostával szemben). Takarékosági könyvre is.

2-es számú Wertheim-szekrény és egy ír asztal megvételre kerestetik. Rudolf Mosse Regele Ferdinand 8.

Német, francia, angol nyelvkutatást vállalok bevált módszerrel, jutányosan, esetleg társalkodónak ajánlok egy délutáni órára. Cim: Str. Aurel Vlaicu 1, földszint 10.

WZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

A zsidó nő jogi helyzete Palesztinában

A zsidó asszony tradicionális helyzetének mai megítélése a zsidóságról alkotott felfogásunktól függ. Amíg ragaszkodunk ahhoz a feltevéshez, hogy a zsidóság nem egyéb, mint vallásközösség, addig lehetetlen kielégítő feleletet kapnunk. Ha elfogadjuk a zsidóság reformistáinak felfogását, melyszerint történelmi uton kifejtett vallásról van szó, akkor is arra a konklúzióra jutunk, hogy a zsidók csak vallásközösséget alkotnak. Ebben az esetben a nők egyenjogúsításának problémája kizárólag vallási dolgokra és — mint ahogy a tapasztalat is mutatja — igen könnyen oldható meg.

Midőn a reformációs mozgalom kezdett elkristályosodni, olyan kérdések merültek fel, hogy szabad-e az asszonyoknak énekkelni, énekelniük, vagy pedig hogyan iljenek a zsinagógákban nők és férfiak, milyen mértékben vállalhatnak a nők vezető szerepet az istentisztelet megtartásában; mind olyan praktikus kérdések, melyeket az új előírások megvilágításában tisztázni kellett. Hogy a zsidó asszony polgári egyenjogúsítása a zsidó életben megadassék, nem volt probléma, amióta a zsidóság közösségi élete feloszlott. Ugyanig nem volt szükség komolyabb megfontolásra a törvényes egyenjogúsítás kérdésében, mióta a zsidók a reformzsidóságnak megfelelően feladták összes önkormányzati igényüket a törvényhozási kérdésekben és elismerték az államot, mint egyetlen törvényhozót. Ez különösen a házasságkötés és válás problémáira vonatkozott.

Ha osztjuk az orthodox zsidóság felfogását a vallásról, akkor nincs lehetőség arra, hogy a nő helyzetén változtassunk, mert orthodox értelemben a válás természetellenes módon kifejtett tanításokból áll, melyek megváltozhatatlanok. Semmilyen társadalmi szükségesség tekintetében nem változtathatja meg az ortodox vagy kimondott tart.

Az első összeütközés az ortodoxiával a nő jogi helyzetére vonatkozólag Palesztinában 1921-ben volt, amikor a mandatórius hatalom felszólította a zsidókat, hogy hitközségeikbe (Knesseth Jisrael) tömörüljenek. Ezt a hitközséget a Zsidó Nemzeti Tanács (Asefath Hanivharim) reprezentálja, melynek tagjait a nép választja. Ekkor merült fel a kérdés, hogy legyen-e az asszonyoknak választójoguk, vagy sem. Ezt a kérdést úgy palesztinai, mint galuthi orthodox körökben nagy buzgalommal és hevességgel tárgyalták. Még a némileg liberális Mizrachit is ellenezte a nők választójogának megadását. Az ortodoxia egyébként kompromisszum nélkül ellenezte, csak elvétve voltak egyesek, akik ki merték mondani véleményüket, hogy a nők is választhatnak, de az összes orthodox vezetők egységesek voltak abban, hogy a nők nem vállalhatnak hivatalokat.

Ennek az egységes állásfoglalásnak a nők hivatalvállalása ellen Mózes azon törvénye volt az alapja, mely „Izraelben egy király megválasztására” vonatkozik. Ezen törvény kommentárja a tanaiti Midrasban azt mondja, hogy csak király választható, de királynő nem. Maimonides figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy ezt a tanaita kommentárt nem hívták fel a Misnába és mégis bevette törvénykönyvébe, sőt, alkalmazását kiterjesztette az összes hivatalos kinevezésekre.

Dacára az ortodoxiának, a palesztinai asszonyok szervezetbe tömörültek „Zsidó Nők Egyenjogúsítására alakult Liga” címen, mely úgy a választójogért, mint a nő hivatal elfoglaló jogáért agitált. A palesztinai zsidó nők most azon az uton vannak, hogy elérjék a polgári egyenjogúsítást. Még a Mizrachisták is, akik keményen harcoltak ellenük, ma már hajlandók a nőikkel közösen tanácskozni.

Sokkal nagyobb jelentősége van Palesztinában a nő törvényes egyenjogúsításának. Mikor a mandatórius hatalom Palesztina törvénykezését reorganizálta, kizárólagos autoritást adott a rabbinátusnak házasságkötést, válási és végrendeletkezési (ugy a végrendeletek fogalmazásánál, mint azoknak jóváhagyásánál) ügyekben. Tekintettel arra, hogy a Kelet szefárd zsidóinál még mindig érvényben van a többnejűség, a palesztinai törvénykezés szükségesnek tartja elismerni a zsidó asszonyoknak ugy az askenáz, mint a szefárd törvények szerinti tradicionális helyzetét.

A zsidó asszony helyzetének problémája nemcsak Palesztina területére szorítkozik. A diaszporában ez a kérdés szorosán összefügg a zsidóság elkövetkezendő fejlődésének összes problémáival. Amennyiben a zsidóság a reformáció alapelvei szerint fejlődne, ugy ez a probléma praktikus megoldódik. Azonban ugyanazzal a sikerrel oldódik meg, mint az a bizonyos múlt, mely a sebész szempontjából elsőrangban sikerült, azonban nem veszi figyelembe, azt a tényt, hogy a paciens meghalt. A reformáció által a zsidó asszony helyzetének megoldása az autonóm zsidó élet teljes eltűnésébe kerül. Másrésztől, amennyiben a zsidóság ortodox alapokon kíván továbbra is megmaradni, örökre megoldatlanok maradnak a házasságkötési — és válási nehézségek a zsidó nő tradicionális helyzetének következtében. Orthodox szempontból a zsidó nő továbbra is teljesen alárendeltje férjének és ezt az állapotot semmiképpen sem lehet megváltoztatni.

A „baloldali” ortodoxia, mely a konzervatívok csoportjaként ismeretes, nemrégiben megpróbálta az „Agunah” kérdést a tradicionális törvények határain belül megoldani. Azonban nem érték el mást, mint az ortodox rabbinátus rozslalását. Még számjűzettel is fenyegették őket, amennyiben javaslatuk megvalósítását kísérelnék meg.

Az egyetlen remény egy kielégítő megoldásra azoknak a kezében van, akik a zsidóságot civilizációnak akarják tekinteni. Ez azt jelenti, hogy a zsidóság kifejezését a törvényben kell megtalálni, de nem feltétlenül a tradicionális törvényben. Mint civilizációnak, a zsidóságnak elsősorban polgári organizációk segítségével kell megnyilatkoznia vagy tekintélyes hitközségi élet által, másodszor pedig törvényes autoritást kell gyakorolnia, hogy érdek-konfliktusok esetében itélkezhesen. Ettől kezdve a szociális jólétségnek kell a zsidóság polgári életét uralnia a szó legjobb értelmében — és az összes, bizonyos mértékig törvényes berendezkedéseket, melyeket a zsidóság a diaszporában fenntartani képes, ellenőriznie.

A mai zsidó élet kérdésének magva: Mi történjék a törvénnyel? Ejtjük el? Tartjuk fenn? Változtassuk meg? Az ortodoxia a tradíciók teljes fenntartását követeli minden tekintetben, dacára a mélyenszántó változtatásoknak, melyek a tradíciók apró részleteinek egész tömegét éles el-lentébe állították a szociális és szellemi jólétségével. A reformisták, akik a zsidó nép nacionalizmusát letagadták, egyhangulag megállapították, hogy az emberi törvények kezelésének előjoga a modern zsidóság szándékain kívül esik. Ezen két tarthatatlan helyzettel szemben, mely a zsidó asszony polgári és törvényi helyzetének sürgős problémáját illusztrálja a modern zsidó életben, nehéz meglátni annak a lehetőségét, hogy a zsidó társadalom egy másik alapon építse fel szociális fejlődését, mint amit a zsidóság adott, hogy joga legyen az elavult tradíciókat megváltoztatni és újakat adni, hogy a zsidó nép igazi életét organikus módon tekintetbe, mint a jövő egyetlen garanciáját.

Henriette Szold január 17-én tartott beszédében elmondta, hogy mi volt az, ami őt cionistává tette, még jóval Herzl előtt: nemcsak az antiszemitizmus, hanem a remény, hogy Palesztina vissza fogja vevetni a zsidókat a normális élethez. „Az én részemre azonban — mondta Henriette Szold — a zsidó törvényeknek a modern életfeltételek melletti fejlődése jelentette a normát.” Rendkívül sajnálkozott azon tény fölött, hogy az asszonyok törvényéről egyáltalán nem tétetett említés és hogy a zsidó törvények a nők szempontjából annyira visszamaradtak. Vegyük az „Agunah” kérdését, aki sem feleség, sem özvegy. Ezer és tízezer agunah van és rabbijaink ezt a stádiumot föl sem említik, dacára annak, hogy megvan egy normális fejlődésnek a lehetősége. Ideje már, hogy az egész világ zsidó asszonyai egy olyan mozgalmat alapítsanak, melynek az a célja, a vallási, polgári és törvényi elégedetlenségeket, melyeket a tradicionális zsidó törvény ró rájuk, kiküszöböljék és maguknak vallásilag, polgárilag és törvényileg egyenjogúságot szerezzenek. Ez egy igen fontos és rendkívül sürgős szükségessége a palesztinai zsidóságnak. Enélkül a változás nélkül a diaszpora zsidósága feltétlenül terméketlen és szellemileg vérszegény marad.

Rabbinikus legendák szerint Egyiptom zsidó asszonyai olyan vallások voltak, hogy ezen keresztül elérték népiük felszabadítását. A ma zsidó asszonyai, akiknek egyetlen részük van népiük szociális és szellemi jólétének felelősségében, fel fogják tudni mutatni azt a jámborságot, mely siettetni fogja a mai Izrael felszabadítását.

Nemzetközi kötelezettség a Zsidó Nemzeti Otthonnal szemben

Írta: LÉON BLUM

Az alábbi cikket 1928-ban írta Leon Blum.

A Zsidó Nemzeti Otthont két gyámja vezette be a modern internacionális közösségbe: az angol kormány, amely a Palesztina feletti mandátummal van megbízva és a Népszövetség, amely a mandátum gyakorlása felett van hivatva őrködni.

Nem is lehetne ezidőszerint befolyásosabb ajánlója ennek a mozgalomnak és a Zsidó Nemzeti Otthon értékelni és tudja ezt a támogatást. De több, mint hat évi mandátum és népszövetségi ellenőrzés után jogosan kérdezzük, hogy a cionizmus által felmutatott eredmények viszonyzásul miért nem jönnek segítségére értékes kezdeményezéssel azok, akik vállalták, hogy az igazságnak ezt a művét támogatni fogják és politikai realitásáért jótálltak.

A magam részéről elejétől kezdve a legnagyobb érdeklődéssel kísértem a mandatórius hatalomnak jóakarató, de ingadozó magatartását ebben a kérdésben, ugy a népszövetségi mandátumbizottságban, mint a cionista szervezetben. Az a véleményem alakult ki, hogy a cionizmus különös organizációja — ha szabad ezt a kifejezést használnom — nem működik elevegő átfogó erővel és kívánatos egyetértéssel. Láttuk és minden valószínűség szerint még látni fogjuk, hogy véleménykülönbség és szétválasztás uralkodik ott, ahol egyetértésre és tettekre készségre volna szükség. Angliának intézkedései és a Népszövetség elvi kijelentései nem igen fedik egymást, sőt mindkettő az esetek legnagyobb részében ellentétben áll a cionizmus vezetőségének néha kétségbeesetten sürgető óhajaival, kívánásaival.

Meg kell jegyezmem, hogy majdnem minden esetben éppúgy a London által fogantatott rendszabályok, mint Genf első terjesztései egy és ugyanazon oldalról indultak ki. Mindig a cionista végrehajtóbizottság panasza az angol kormánynál, vagy óhaja a Népszövetségéknél provokált ki kedvező, vagy kedvezőtlen döntést. Ritkán, amennyire én tudom sohasem merült fel sem egyik, sem másik részről igazán spontán, váratlan, új szó vagy tett, hogy megkönnyítse a cionista organizáció munkáját, hogy lehetővé tegyen egy mindent felölelő együttműködést. Nem rágalmazás ez részéről, hogy konstatálom a passzivitás egy bizonyos nemét mindkét illetékes helyen, amelyből csak a cionista organizáció kérései rázzák fel időközönként őket.

Ime kerülnél belülről ez a helyzete a Zsidó Nemzeti Otthonnak a gyámjaival szemben. Azok hagyták jóvá törvényes létezését, azonban ugy látszik a gyakorlatban szükséges ennek ismételt megerősítése mindenesek konkrét esetben.

Mindeztideig a Nemzeti Otthon létezése, a bevándorlás mértéke, a munkaalkalom, röviden az egész mozgalom életképessége a világ zsidóságának áldozatkészségén múlott és múlik ma is. Hogy mindez hitelvéken, hűságon vagy kötelességtudáson alapszik, az elvben teljesen mindegy — végeredménykép ez is csak jólétség. A jólétség tényleg szép és nagyon értékes dolog, de semmiesetre sem egy állandó gazdasági erő, amelyre építeni lehetne. — Ez az oka annak, amiért a modern államok az önkéntes adományokat törvényes alapon nyugvó bevételi forrásokkal pótolják: a direkt adóval és az indirekt kölcsönökkel.

Ismétlem tehát, hogy csak két út van: az adó, vagy a kölcsön. A Zsidó Nemzeti Otthon ma még nem állam, sőt még nem is kizárólagos hatalmi szerve egy államnak. Adót nem vethet ki sem Palesztinában, mégkevésbé adózathatja meg a más államokban élő zsidókat. Tehát kölcsön? Igen kölcsön. A jólétségnek és az önkéntes adományoknak konszolidációja kölcsön által. Ez a fejlődés olyan foka, amelyre a cionizmus már megérett, amely megerősítene gazdasági és politikai helyzetét és ugyanakkor fejlődésére egészen új perspektíva nyílna.

Ami azonban legfontosabb ennél a kérdésnél: semmiesetre sem szabad, hogy ezt a kölcsönt a mandatórius hatalom, Anglia nyújtsa, mert ennek a következménye csak a zsidó állam jövőendő függetlenségének elvesztése lehet.

Mindezek alapján konklúzióim a következők:

1. A Zsidó Nemzeti Otthonnak meg kell adni pénzügyi statutumát, mert enélkül elismert és garantált politikai statútuma csak üres szó marad.

2. Hogy ez a pénzügyi statútum a dolgok állása mellett kizárólagosan mint kölcsön alakulhat.

A kölcsönt a Népszövetség nevében bocsátják ki — kisebbségi kölcsön lenne, mint a görög menekülteknek nyújtott, széleskörű, mint az osztrák-kölcsön, — a cionista szervezet nevében a Jewish Agency irná alá és biztosítékul a kolonizációs földet, a KKL és KH állandó bevételi forrásul szolgálhatnak.

Nem hinném, hogy túlzásban esem, amikor annak a meggyőződésnek adok kifejezést, hogy rövidesen a legtöbb állam kormánya meg fogja érteni, hogy a Zsidó Nemzeti Otthonnak, ennek a kétnyes és értékes szerkezetnek a fejlődését gyorsabb tempóban kell elősegíteni és hogy e célból ők maguk fogják megkezdeni a cionista kölcsön megteremtését és ezzel a cionista szervezetet pénzügyileg is „szalon”-illetőleg „piacképessé” fogják tenni.

A héber dráma kezdete

A dráma minden nyelv irodalmának becézett gyermeke. S minden népirodalom fejlődési keresztmetszetének legfejlettebb polcán jelentkezik a dráma, mintegy bizonyítékként annak, hogy egy bizonyos átlagfejlődésen túlhaladt már a szóbanforgó nyelv művelése és művelésének módja. Ez a szempont irodalomkritikai dogma. Mégis a héber nyelvvel szemben nem alkalmazhatjuk a szigorú szabályt. Mert annak ellenére, hogy a héber dráma ugyiszólván nem fejlődött ki, vagy jobban mondva egyáltalában nem gyökerezett meg a héber irodalomban, mégsem mondható a héber irodalom fejletlennek. Jól vigyázzunk azonban, amikor erről a kérdésről beszélünk. A héber irodalom teljes felmérésére és skatulyázására nem született még irástudó. Ha tehát valamit mondani akarunk, óvatossá kell fejtünk a nagyobb kereteket, hogy egészen kis téren belül tisztábban láthassunk. Az első, amit oldalra kell tennünk a kis keretből, az a valószínű héber irodalom. Ennek intenzitásához nem férhet szó. A következő terület, amit szintén félre kell tennünk, az a világi tudományok héber nyelvű művelése, aminek intenzitásáról szintén nem beszélhetünk s most csak annyit jegyezhetünk meg, hogy az extenzitása sok tekintetben elégtelen. De ez csak az eddigi körülményeknek volt a következménye. Mindezekről különválasztva marad a héber szépirodalom tere, melynek fejlettségéről beszélhetünk.

Ez a héber szépirodalom minden finomsága és mélysége ellenére is műveltségében korcs maradt, mégpedig azért, mert nem keressen kiterjedtebb irodalom, hanem olyan fa, amelynek egy oldalán, egy-egy irányban teljesen hiányoznak az ágak. Ez érthető is, ha arra gondolunk, hogy mennyire szűk atomokra a héber irodalom művelése és mennyi üres, munkátlanossággal eltelt évtized-század választja el az egyes alkotókat s fejlődési korszakokat egymástól. A gyönyörű mór-héber korszakot megfojtja fejlődésében az arab dicsőség letűnése, az egyes olasz periódusokat meg-meg akasztják a zsidó történelem gyászos korszakai. Mégis, mindannyi akadály ellenére is a lyra magas nívóra tudott eljutni. De hiányzott a próza és hiányzott az, amire leginkább kell a kollektív népiélet, leginkább kell héber millió — hiányzott a héber dramatika. S ezt a hiányt még a mai napig sem heverte ki a héber irodalom, bár már vannak eszteránu értékes megnyilvánulásai és a jisivból a nagy együttes nemzeti életből már-már hallatszik a drámai erő, a nép lelki és testi megnyilatkozásaiban s a kollektív héber élet teremtő levegőjében.

Ma azonban a Habima még repertoárgondokkal küzd. Nem mintha nem volna héber színdarab. A XVII-ik század óta nagyon sok a hasonló termékeknek a száma. Csak hogy ezek nem születtek a héber színjátszásra forrón követelő népvágányokból és ezért nem egyebek, mint lassusozás, minden drámai ritmussal nélkülözhető absztrakt filozófiájú darabok, melyeknek héber nyelvű szövege sokszor túlzott gondtal és túlhalmozott izléssel van ellátva, de amelyek szövegeire sem játszhatók nem is szólván arról, hogy a tömegre hatással is lehetnek.

A jiddis nyelv ebből a szempontból sokkal előnyösebb helyzetben volt. Nagy kompakt néptömegek kívánták a jiddis színházat és ebből született — mert éhietett a jiddis népszínmű. A jiddis színmű a reális jelenet számolható, míg a héber színjáték csak az évszázados kézből-kézbe adott tradíciók alapján élt.

Hol kezdődik hát a héber dráma? Ezt sajnos nem könnyű megállapítani. Volt-e az Ós-Zsidóországban dráma, ismerte-e a nép a dráma óriási megrázó képességét, vagy isteni mélységét? Erre még nincs válasz. Nehéz retorikával telve és lyrailag is erősen telítve, drámai kezdetet jelent a Vörös tengeren át való vonulás feletti diadalének. Hasonlóan drámai Mózes gyönyörű halálada. — Ennél sokkal magasabb drámai összetételűek az Énekek-Éneke s Hiob könyve, hol a pásztorbeszédében meg-meg csillan a dráma magva és lényege. Talán nem hiányzott volna már sok az ókori értelemben vett drámatól, ha közbe nem jön a pusztulás, az állami és népi együttes élet megszűnése. S ugyanez a közös egység hiánya a magyarázata annak, hogy a hosszú és borzalmas középkori száműzetés rettenetes emlékeiből és szenvedéseiből egyetlen egy drámai mű sem maradt ránk. Borzalmas korszak volt az, amikor a zsidó lelket évszázadokon keresztül egy bizonyos nívó alá nyomták vissza a fájdalmas megtörések és vándorlások. A héber nyelv kiszorult szinte a megkínzott lelkekből. Kiszorította a szükség portugál-spanyolkeverék. S a szabad Hollandiában az otthonukból kegyetlenül elűzött spanyol zsidók még mindig spanyol nyelven kötötték, irták s tanulták. A miszticizmus előestéjén kap csak újra lángra itt, a soha el nem fe-

lejtendő nyelv, a biblia nyelve. A kabbalisztika előszelének köszönhető az, hogy az ősi nehéz nyelvnek ismét művelői voltak. Csak hogy ezek mind világtól elfordult, mely lelki titkokat kereső filozófusok voltak, kiknek tollából csak nehézkes dinamikus gondolatok születhettek. Ezek közé tartoznak az első héber drámaírók is. Tudósok, misztikusok írták az első héber színműveket, bár az életet foglalkozásuknál fogva még csak nem is ismerhették. Színpadképes benyomásvonalatokat és érzésrezgéseket keltő jeleneteket még saját koruk számára sem írhattak.

Sokan vannak ilyenek. Közülük csak a látványos pontosságokat lehet megemlíteni. Az elsők közé tartozik Mose Sacuto (1650 körül). Spinoza közeli ismerőse és tanulóútasa, a „Jesod olam“ (A világ alapja) írója. A mű kabbalisztikus tartalma és rengeteg fantáziával telt, mintha minden történet egy idegen távoli világban játszódna le. Főszereplő, Ábrahám, az ósatya. Hasonlóan a szimbolikus világba elvesző allegorikus hiedeg komédiát írt Joseph Penso de la Vega „Assiré hatikva“ (A remény foglyai) címen „Pardesz hasosanim“ (Rózsapardicsom) olcimmal. A versitmus kisse vonatott, alig néhol mozgékonyabb. Tartalmát a megváltást kereső szenvedést, megalázott emberélet ad. Tizenhét éves korában írta meg Penso ezt a művét. Azonban mindezek teljesen ismeretlenek a mai héber irodalomtörté-

netben, mely nem terjeszkedhetik ki azon írókra is, kiknek nem sikerült hatást elérniük. Penso 1650—1692-ben élt. Korán halt meg. Talán nagyobb tudott volna teremteni, ha élhetett volna még.

Zsenialitásában, tehetségében magasan feleltük van Mose Chajim Luzzatto (1707—1747) a későbbi Luzzatti olaszországi zsidó család egyik őségának leszármazottja. Első műve egy dráma, a „Sámson és Deilla“, melynek töredékei a „Láson limmudim“ című héber poétika tankönyvszerű írásában találhatók meg. Két legjobb drámája, a „Migdál óz“ (az erő tornya) és a „Lajesarim thilla“ (Dicsőség az egyeneseknek). Irodalmi tanító mestere Guarini, az akkor népszerű olasz író volt, Pasdor fido nevű színdarabja 1730 körül világhírű volt. Tőle vette át Luzzatto a középkor letűnését annyira jellemző idillikus (pásztoral) stílust. Csak hogy Luzzatto kihasználja stílusában a zsidó etikát is s nyelvvezete teljesen keleti. Tulzott és érzéki, mindkét darabjában, de különösen a „Lajesarim thilla“-ban extázisban tör ki a misztika és az ellenállhatatlan vérbenfekvő érzés és hit, a forró vágy az a bizonyos megmagyarázhatatlan világ iránt, amelyet a Zohár érzékeltet.

A héber dráma fejlődésének eme első korszaka a miszticizmushoz köve és annak virágzására idején Luzzatto személyében éri el csúcspontját. Az egységes benyomás azonban még nagyon szegényes képet mutat. A héber nyelv ebben a periódusban távolról sem a tömeges nyelve. Tudósoktól pedig nem kérhetünk irodalmat.

A keleti bevándorlók problémája

Irta: Helene Hanna Thon, Jeruzsálem

A legsúlyosabb feladatok egyike, mellyel a palesztinai szociális munkás napról-napra összetalálkozik, a keleti országokból jövő zsidó bevándorlók ellátása és beilleszkedése a palesztinai életbe. Az az érdeklődés, melyet a palesztinai közvélemény ezekkel a testvérekkel szemben tanusít, sokkal csekélyebb, mint az európai országokból jövő bevándorlók iránti érdeklődés; emellett azonban a bevándorlással egyenlő mértékben merülnek fel mind komolyabb, az összesség érintő problémák, melyek magukban hordják a csiráját az egész jisiv megmégzésének.

Hivatalos statisztikánk szerint csak 1935-ben a különböző keleti országokból 3284 lélek vándorolt be Palesztinába, ehhez jött 1744 bevándorló Szalonikiból, Cubából és egyéb tengerentúli országokból, olyan emberek, akiknek fizikai- és lelkiállapotuk ugyanazon a fokon állott, mint a keleti zsidók. Ezen ellenőrzött bevándorlók nagyrésze munkácsertifikáttal jön, másik része hamlacával.

Ahhoz, hogy ezeknek az embereknek a beilleszkedési nehézségéről képet alkothassunk magunknak, szükséges, hogy lássunk egyszerűen egy ilyen bevándorló csoportot — mondjuk Yememből — a Palesztinába való megérkezésük: kiéhezett, rongyokba öltözött emberek, többnyire fej- vagy szembetegek, széjjelroncsolt idegekkel és megtört akarattal. Ha meghallgatjuk egy ilyen bevándorlónak az utikalendóját, akkor megértjük, hogyan kerültek ilyen állapotba. Sokat közlik kitoloncoltak hazájukból, mert ott terhére voltak az országnak, mások éveken keresztül, többnyire gyalog vándoroltak ideig Yememből, Kurdistánból, Perzsiából, vagy másshonnan. Utközben valahol betegeszesek, néhány gyermekük meghalt, az apát leültették, az egyik családtag nyomtalanul eltűnt. Aki ismerte a korábbi évek keleti bevándorlót, annak meg kell állapítania, hogy értékük erősen lecsökkent. Ez részint azzal is magyarázható, hogy korábban sokan jöttek közülük olyanok, akik a „Szentföldön“ akartak élni és ennek érdekében erkölcsi kötelezettségeket vállaltak, míg a mostaniak minden ideális beállítottság nélkül jönnek.

A legtöbb bevándorló olyan palesztinai városokhoz vagy kolóniákhoz fordul, ahol rokonok vannak, abban a reményben, hogy ezeken keresztül segítséget juthatnak. Ez a remény gyakran csalóka, mivel maguk a rokonok is igen szegények. Az is megtörtént, hogy két-három évvel ezelőtt, a nagy prosperitá idején palesztinai rokonok felszólítottak néhány családát arra, hogy jöjjenek ki; ezek csak most érkeznek ki és azt látják, hogy rokonai időközben elszegényedtek. A segélynyújtás első feladata abban áll, hogy az újonnan megérkezetteknek rongyaik helyett tisztességes ruházatot szerezzenek. Azután merül fel a másik, sokkal súlyosabb kérdés: hova helyezték el az embereket? Aki ismeri a yemeniták és egyéb keleti né-

pek városnegyedét Petach Tikvában, Rechobothban és a többi kolóniákban, a jeruzsálemi bucharai-negyedét és Tel-Aviv néhány szegény-negyedét, az tudja, hogy itt sokkal veszedelmesebb „slum“-ök vannak, mint az európai nagyvárosokban. Az újonnan érkezettek baromfi-vagy marhaistállóban vannak elhelyezve, szűkös barakkokban, melyeket korábbi keleti lakók hagytak el, zöldesgöcsökben, vagy romból szerszámkunyhókban, melyekbe a nyári hőség és a téli eső egyaránt behatol. Egy ilyen kunyhóban Jeruzsálemben találtak egyszer 4 bucharai családot, akik a kunyhóknak krétával négyfelé osztott részeiben laktak a föld alatt. Itt tanýztak butor és matrac nélkül és igen gyakran fordul elő, hogy a család-anya röviddel megérkezése után itt ad életet gyermekének... Ezen bevándorlóknak az emberi módon való elhelyezése egyike szociális munkánk — sajnos, eddig még megoldatlan problémáinak. Hogy mi történne akkor, ha ezekbe a slumokba egyszer az új bevándorlók egy járványt hoznak, az elgondolható.

A megbetegedés veszélye annál is inkább fennáll, mivel az emberek már félig kiéhezve és legyöngyülve érkeznek meg és igen gyakran rendkívül súlyos idegdepresszióval. Az ápolónők majdnem tehetetlenül állanak ezen jelenséggel szemben, mert kórházaink és ambulatóriumaink még távolról sincsenek úgy berendezve, hogy mindezeket a betegeket el tudják látni. Illusztrálásképpen megjegyzem, hogy pl. a nagy és gazdag telepítvény, Petach Tikva nem rendelkezik sem kórházzal, sem ambulatóriummal. Sok értékes néperőt tarthatnánk ilyenképen fenn és sok pénzét takaríthatnánk meg, ha ezeket az új embereket mindjárt bevándorlásuk után kenyérkereső állapotba lehetne hozni a helyett, hogy mind többen és többen elmerüljenek. A nemrégben Jeruzsálemben megtartott szociális konferencián beszéltek arról, hogy legalább a munkácsertifikáttal bevándorlókat az első évben ingyenes orvosi kezelésben részesítsék. Bizonyos betegségek, melyek hála a Hadassah munkájának az országból majdnem teljesen eltűntek vagy legalábbis nagyon lecsökkentek, pl. fej- és szembetegségek, az utóbbi időben ismét elterjedtek.

A bevándorló legközelebbi lépése a palesztinai életbe való beilleszkedés felé a munkakeresés és ez a lépés is rendkívül nehéz. Ezek az emberek, akik testileg teljesen le vannak gyöngyülve és szellemi nívójuk nagyon alacsony, emellett igen sokan nem tudják az ország nyelvét, csak a legritímesebb munkára vállalkozhatnak: napszámosok a kolónistáknál, piaci kiségitők, hordárok lehetnek és mindehhez nem elég erősek. Ehhez hozzájárul még az is, hogy némely évszakban igen kedvezőtlen a munkapiacon is a helyzet. Ezáltal ismét felléptek olyan jelenségek, melyek a munkáshiány idejében majdnem teljesen eltűntek: házalók, cipőtisztítók és sajnos, egyszerű koldusok lepték el főleg Tel-Aviv utcáit. Talán a legújabb szo-

mor tapasztalatok arra fogják indítani a kolónistákat, hogy azok, akik eddig legfőkébb 1/2 zsidó munkást foglalkoztattak, ismét zsidókkal végeztesék el egész munkájukat. Az újonnan bevándoroltak rossz helyzeténél fogva ismét nagyon felszaporodott a keleti prostituáltak száma Tel-Avivban és másutt is. Igen sokan közülük, leginkább a yemenita nők azáltal jutnak erre a sorsra, hogy férjüket, akik több feleséggel jöttek az országba, néhányat eltaszítanak maguktól, mert szégyenlik a többnéjűséget. Az újonnan bevándoroltak részére teremtendő új munká-ágak súlyos problémát képeznek, melyre hivatalos helyen sokkal több figyelmet kellene fordítani.

Az egész család beilleszkedésének kérdésével szorosan összefügg a gyermekek elhelyezése és nevelése. A szociális munkások itt ismét egy áthidalhatatlan nehézség előtt állanak. Mindemitt hiányoznak iskolaosztályok és óvodák, hisz nevelésügyünk messze mögötte áll a nagy, új bevándorlás követelményeinek. Csak néhány kolónián és városnegyedben sikerül az újonnan bevándorolt gyermekek mintegy 25%-át az iskolákban elhelyezni; a többiek az utcán maradnak és hallatlan veszedelmeknek vannak kitéve.

Még ott is, ahol sikerül a gyermekeket az iskolában elhelyezni, igen rossz dolguk van, mert iskolai tudásuk és intelligenciájuk messze visszamarad koruk mögött és így nem passzolnak be az illető osztályokba. Nélkülözhetetlen szükségességgé és a jisiv elmaradhatatlan feladatává vált a külön osztályok létesítése. A tanulatlan és foglalkozás nélküli gyermekek, akik természetesen már 10 éves korukban már munka után néznek mint hordárok, újságkiosztók, küldöncök, stb. nagy veszedelmeknek vannak kitéve és a tolvajlásoknál, betörésekknél, erkölcsi kihágásoknál, stb. elfogott és rajtakapott gyermekek és kiskorúak száma ierántja a leplet a keleti bevándorló borzalmak problémájáról. (Természetesen ez nemcsak a most bevándoroltak problémáját képezi, hiszen a már régebben Palesztinában levő gyermekek számára sincs elég iskola.) Bizonyos foki enyhíthetné a helyzetet a Hisztadrut Nasim Cionit által szervezett ifjúsági klubok szervezete, valamint az esti iskolák, habár ez a mű csak akkor fogja a hatásos hatását éreztetni, ha szerves összeköttetésben lesz egy igazi szakképző-iskolával. Azok a fórumok, melyek elháríthatnák a testi és erkölcsi, a keleti bevándorlót és ezen keresztül az egész jisivot fenyegető veszélyt, csődöt mondtak. Az egyetlen szerv, amely ismeri ezt a veszedelmet és küzdeni képes vele, az a Vaad Leumi által alapított, Miss Henriette Szold által vezetett kehilla a városokban és néhány kolóniában. De dacára a munkatársnők önfeláldozó munkájának ez a gondoskodás is csak részleges, mert hiányoznak a szükséges intézmények és az anyagi eszközök. Bármilyen szorosan működik együtt a Jewish Agency iskolaosztálya a kehillákkal, a Hadassa, a Wizo gyermekintézményei és a Hisztadrut Nasim Cionit, valamint a munkásság ifjúsági csoportjai — minden munkásságuk hiábavaló addig, amíg a Jewish Agency és a Vaad Leumi nem látja meg ezt a problémát teljes egészében és nem fog hozzá a keleti bevándorlós szisztematikus szabályozásához.

A Baia-Marci Joung-Wizo f. hó 14-én kedden este dr. Hermann Dezsőt (Cluj) látta vendégül, aki igen nívós és élvezetes előadásban ismertette a legutóbbi palesztinai arab zaryargások kihatásait az erci gazdasági és szociális életre. A jelenlevők nagy tetszéssel fogadták dr. Hermann szavait, majd a helyicsoport elnöknője köszönte meg a szép és tanulságos előadást. A csoport a nyár folyamán is rendszeren tartja összejöveteleit. Legutóbbi gyűlésköz Katz Lulu érdekes előadásban számolt be a Clujon megtartott konferenciáról. F. hó 18-án nagyszabású fogylaltestélyt rendeztek az Intimklub helyiségeiben tombolával egybekötve.

Az oradeai Wizo garden-partyja. Óriási siker jegyében zajlott le a Wizo f. hó 16-án az Ujságíró Clubban megtartott garden-partyja. A stílusosan dekorált gyönyörű kert-helyiségben Oradea színe-java megjelent. Üdítő látványt nyújtottak a bájos, elegáns háziasszonyok virággal karjukon, névszert: Bán Kató (Budapest), Epstein Zsófi, Faludi Lili, Fülöp Lili, Hajdu Éva, Hoffmann Zsuzsi, Kertész Lili, Markovits Nelly, Neumann Böske, Rittér Ica, Róth Éva, Schreier Olga (Salonta), Schwartz Éva, Welsz Bözsi, stb. stb., akik virágok eladásával nagyban hozzájárultak az est anyagi sikeréhez. — Halmos Magda ez a kiforrott művésznő ugyan táncszámaival, mint gyönyörű toalettjeivel megérdemelt sikert aratott. Úgyes volt Axelrad Alice a jónő szerepében és Bárdos László nagyon szépen szavalt. — Az est hangulatára jellemző, hogy a közönség csak a hajnali órákban oszlott szét.

— Az számolni. lapok hoz leggel, a már val Sinaiban Jan, mig emelkedet hócentrum rad—Tata egyes rés molni leh val.

— Eze mán te Hétfőn a rikai, ang a Feké fogják el hivatal ahol hétf fogadtat

— Az kező baj nál, a ré keserivíz gyakran émi! Az

— A curestib elnök te miszte Valer P tott tár

— Ge Bucurest értesítés liberális ba, ma hallgatás

J6 es iskola cse leg ré ba El

Peitra Bucures csodapá jelenik egyenes

— Cig Bucures pénzügy zik, ho országba megkezo

— A bilomna szerveze fennállá mal a s és Ze terjedő tőség s készítés és dalár tette a igazgató hogy s terven sze Gatenbe tással k

Sándor, közöttül jelenet este 8 termébe tartva melyen sibiú é mint a Vasárna lesz meg megnyit lardák a szintén megtart csoportf oportf táit. után és fános-ü tom“ ke

HIREK

— Az időjárás közeli változásával lehet számolni. Bucurestiből jelentik: A bucaresti lapok hosszú cikkekben foglalkoznak a meleggel, amely már több mint kánikuláris, már valóságos szaharai méreteket öltött. Sinaiban például 33 fokot mértek árnyékban, míg az előző években a hőmérséklet nem emelkedett többre 31½ foknál. A legnagyobb hőcentrum Romániában a Vulcanesti-Bolgard-Tatarbunar vonalon volt. Az ország egyes részeiben már viharok dülnek és számolni lehet az időjárás közeli megváltozásával.

— Ezer külföldi vendég jön nyaralni a román tengerpartra. Bucurestiből jelentik: Hétfőn a Róma nevű óceánjáróval ezer amerikai, angol, francia és olasz vendég érkezik a Fekete tenger partjaira, ahol a nyarat fogják eltölteni. Sergiu Dimitriu, a turisztikai hivatal vezetője ma Constanțăba utazott, ahol hétfő estig marad, a külföldi vendégek fogadtatására az előkészületeket megtenni.

— Az üllő életmód következtében jelentkező bajoknak, különösen jóltáplált egyéneknek, a régebbi természetes „Ferenc József” keserűvízzel — reggelként ½ pohárral — gyakran feltűnő jó eredményeket lehet elérni! Az orvosok ajánlják.

— A miniszterelnök tárgyalásai. Bucurestiből jelentik: Tatarescu miniszterelnök tegnap Victor Antonescu pénzügyminiszterrel, Inculet belügyminiszterrel és Valer Pop igazságügyminiszterrel folytatott tárgyalásokat.

— George Bratianu Olaszországba megy. Bucurestiből jelentik: A Capitala című lap értesülése szerint George Bratianu, az új liberális párt vezetője Svájcba, Franciaországba, majd Olaszországba utazik, ahol kihallgatáson fog megjelenni Mussolininál.

Jó családból való iskolás urilányok

családi otthonban, anyai szeretettel, leg gondosabb ellátásban és nevelésben részesülnek Thierfeldné Leányotthonában. Bővebbet Thierfeldné S. Sibiu, Str. Elisabeta 37.

Petrache Lupu hazatartik Maglavitba. Bucurestiből jelentik: Petrache Lupu a csodapásztor, miután Dragoslaveban megjelenik Miron patriárkánál kihallgatáson, egyenesen Maglavitba utazik vissza.

— Cigarettaiparigyrát állít fel az állam. Bucurestiből jelentik: A Curentul szerint a pénzügyminisztérium olyan tervvel foglalkozik, hogy cigarettaiparigyrát állít fel az országban. Szó van róla, hogy már ősszel megkezdik a gyár építését.

— A cluji nyomdászszervezet 75 éves jubileuma. A helybeli nyomdai munkások szakszervezete augusztus 15 és 16-án ünnepi fennállásának 75-ik évfordulóját. Ez alkalommal a szervezet vezetősége a Gutenberg Daur és Zeneegylettel karöltve két napra terjedő jubilaris ünnepséget rendez. A vezetőség serényen dolgozik az ünnepségek előkészítésén. A más városokból jövő vendégek és dalárdák utazásának megkönnyítésére megtette a szükséges lépéseket a CFR vezérigazgatóságánál és minden remény megvan, hogy sikerül 50%-os kedvezményt kapni. A terv szerint az ünnepség augusztus 15-én a Gutenberg-otthonban megnyitandó képműveléssel kezdődik. Kiállításra kerülnek Lengyel Sándor, az ismert grafikusnak festményei, közöttük Gutenberg életének legnevezetesebb jelenetét ábrázoló képek. Augusztus 15-én este 8 órai kezdettel az Albina-palota disztermében (Str. Regina Maria 53) lesz megtartva a nyomdászdalárdák hangversenye, melyen szerepelni fognak a cluji, oradeai, sibiu és timisoarai nyomdászdalárdák, valamint a cluji Gutenberg szimfonikus zenekar. Vasárnap, augusztus 16-án délelőtt 10 órakor lesz megtartva a jubilaris közgyűlés, melynek megnyitóját a hangversenyen résztvevő dalárdák fogják énekelni. A jubilaris közgyűlés szintén az Albina palota disztermében lesz megtartva. A jubileum emlékére a vezetőség csoportfényképen örökíti meg a szervezet tagjait. Az ünnepi diszkozyűlés után délután és este a nyomdászok hagyományos „Társadalmi” kerthelyiségben, Str. Regalá 32.

Az oradeai Szilágyi-féle orth. kóser zsidó fiuinternátus

felvesz az 1936-37 tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van. Az intézet igazgatója dr SZILAS zsidóképzési tanár. Érdeklődők Oradea, Str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

— Bucuresti—Tel-Aviv légijáratot tervez a lengyel aviatika. Bucurestiből jelentik: A Tempo értesülése szerint lengyel aviatikai körök Bucuresti és Tel-Aviv között légijáratot akarnak létesíteni. A repülő az utat 19 óra alatt tennék meg.

— Eladták a basarabiai éhínségesek számára gyűjtött babot. Bucurestiből jelentik: A Curentul ma cikket közöl, amely szerint a galati piacon a basarabiai éhínségesek segélyezésére szánt babmennyiségből nagyobb tételt eladtak. A lap sürgős és szigorú vizsgálatot kér a pártatlanul botrányos ügyben.

— Októberben ünnepi Románia háborubalépésének huszadik évfordulóját. Bucurestiből jelentik: Románia háboruba lépésének huszadik évfordulóját Bucurestiben októberben fogják megünnepelni. Ez alkalommal kerül sor a diadaliv leleplezésére is.

Haja sűrű, csillogó és korpamentes lesz, ha fejbőrét Tarpan hajszappal erősíti. Két hónapra elegendő Tarpan hajszappal ára 117 lej. Kapható gyógyszerárterekben, drogériákban és illatszertárakban.

— Detektiveket tartóztatott le a galati ügyészség. Bucurestiből jelentik: A galati ügyészség tegnap több feljelentésre elrendelte Neculai Gonciu és Carlatescu rendőrbiztosok, továbbá Abrascu és Mihalescu rendőrgyőrök letartóztatását. A detektiveket hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolják.

— A kínai iskolaköteles gyermekek 80 százaléka beteg, vagy fejletlen. Londonból jelentik: Vang-Hszu-Hsziang, a nankingi közegészségügyi hivatal igazgatója jelenti, hogy Kínában évenként átlag tizenkétmillió ember hal meg; a halálozások ötven százaléka ragályos betegségek következménye. A gyermekhalandóság az évenkénti elhalálozás husz százaléka. Évenként 5 és félmillió öt éven aluli gyermek hal meg és az iskolaköteles gyermekek 85 százaléka beteg vagy testileg fejletlen. Megfelelő közegészségügyi intézkedésekkel évenként öt-hatmillió emberéletet lehetne Kínában megmenteni.

— A CFR menetdíjkezdményei. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy a vasuti tarifákból szeptember hónapban a következő kedvezményeket nyújtja az utazó közönségnek: 50 százalékos kedvezmény a személyvonatokon, visszafelé való utazáskor, azoknak, akik a Pozsonyban rendezendő mintavásáron vesznek részt augusztus 30. és szeptember 12. között. Ugyancsak ötven százalékos kedvezmény visszautazáskor azon tartalékos tisztek hozzátartozóinak, akik a szeptember 12—14 között megtartandó turnu-severini kongresszusról térnek vissza. Ötven százalékos kedvezményt biztosít továbbá a CFR, a Romániai Asszonyok Uniójának constantai kongresszusára utazóknak, ugy oda, mint visszautazásnál, szeptember 5-ike és 10-ike között.

— Közgazdasági hírek. Az Argus című lap értesülése szerint a szárazság következtében a tengeri termés nagy károkat szenvedett. Ugyancsak az Argus írja, hogy rövidesen tárgyalások indulnak meg több országgal új kereskedelmi és fizetési egyezmény létrehozása végett. Elsősorban Németországgal és Hollandiával tárgyal a kereskedelmi minisztérium. — A Tempo jelentése szerint ma Constanța a buzza vagonját 64.000 lejért adták el.

VESZÉLY fenyegeti bőrét a víz által... mert a víz kemény. De a legkeményebb víz is elveszti ártalmosságát, ha mosdóvizébe MacF's Kaiser Borax-ot önt. Csak a közismert vörös dobozban valódi, kimérve nem trapható.

— Madgearu a budapesti román követtel tárgyal. Bucurestiből jelentik: Madgearu ma Sinaiából visszaérkezett a fővárosba, ahol Grigorca budapesti román meghatalmazott miniszterrel folytatott tárgyalásokat.

— Leon Blum nem jön Romániában. Bucurestiből jelentik: Egyes fővárosi lapokban olyan hírek láttak az utóbbi napokban napvilágot, mintha Leon Blum, Franciaország miniszterelnöke Romániában akarna látogatást tenni. Az Univer-sul foglalkozva ezekkel a híresztelésekkel azt írja, hogy nem felelnek meg a valóságnak Leon Blum romániai látogatásáról elterjedt hírek.

— Dinu Bratianu Targu-Jiuban. Bucurestiből jelentik: Dinu Bratianu, a liberális párt elnöke ma Costinescu és Nistor miniszterek kíséretében Targu-Jiuba utazott, ahol résztvesz az új körházi alapítványok teleplezési ünnepségein. Az ünnepségek után Bratianu pártjának több tagjával politikai megbeszélésre ül össze. Targu-Jiuról a pártelnök barátjainak kíséretében kirándulásra megy Sibiu környékére.

— Argetoianu Németországba utazik. Bucurestiből jelentik: Argetoianu tegnap este visszaérkezett a fővárosba, ahol értekezletre ült össze politikai barátjaival. Argetoianu ma Németországba utazik, ahol Neuhaimban tartózkodik néhány napig, majd Berlinbe utazik.

— Házasság. Radó Erzsi és Nussbaum Mózes július 30-án Clujon házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Feleségére rántott revolvert és sógorát ölte meg. Turnu-Severinből jelentik: Ion Andronescu szabó, turnu-severini lakos és felesége között ma délelőtt veszekedés kezdődött egy jelentéktelen ügy miatt. A szabó, aki rendkívül vehemens ember, egy adott pillanatban a szóváltás hevében zsebéből revolvert rántott elő és feleségére akart löni. Ebben a pillanatban azonban belépett a szobába az asszony fivére Traian Gavrilea kereskedelmi akadémiai hallgató és a veszedelmes helyzetet látva, hirtelen az asszony elé ugrott, hogy megvédi férjének revolverétől. A szinte önkívületen állapotban levő szabó erre elsütötte a revolverét és egymásután három golyót adott le Gavrileára, aki halálosan megsebesült. Az asszony sértetlen maradt. A gyilkos szabót letartóztatták.

A timisoarai kóser internátusban

nyilvánosjogu fiudiciummal és felsőkereskedelmi iskolával kapcsolatos

kóser internátusban

az évi ellátási díj igen mérsékelt, mind az öt-, mind a kétágyas szobában lakók részére. Az I. oszt. tanulók részére a felvételi vizsgálat szept. 3-án. Prospektust küld az igazgatóság.

— Sámson, a bosszúálló templomszolga. Párizsból jelentik: Az a francia régészeti expedíció, amely Szíriában Ras Shamra határában nagy ásatásokat folytatott, szenzációs eredményekre jutott, mennyiben újabb bizonyosságot szerzett arra, hogy az ótestamentum könyvei történelmi szempontból is mindenképpen megállják a helyüket. A francia régészek megállapították, hogy a legenda Sámson, aki rombadöntötte a pogányok templomát, hogy bosszút álljon Shamrán, valóban nagy szerepet játszott az ugariti templom összeomlásánál. Claude Shaeffer professzor számolt most be az ásatások eredményéről Párizsban a tudományos Akadémia ülésén. Ugarit valamikor gazdag kikötőváros volt, azonban az évszázadok során teljesen elpusztult. A franciák először ezt a várost ásták ki, majd alatta egy másik, még régebbi várossal bukkantak, amely az egyiptomi XVIII. dinasztia korában virágzott. Mint ismeretes, Tutenkamen szintén ennek a XVIII. dinasztianak volt a tagja. A gazdag föníciai kikötőváros romjai között rengeteg anyagot találtak, amelyek egészen új világot derítenek az ótestamentum számos ideig homályos mitológiai adataira. Az íráskor és feliratok között az ugariti templomban megtalálták Sámson nevét is, aki „a templom szolgálatában állott.” Nem messze ettől a templomtól, kiásták a Dagon istennek szentelt templom romjait. A francia régészek megállapítása szerint ez a templom teljesen váratlanul omlhatott össze.

Hirdetmény

Ezton hozzuk a n. é. közönség tudomására, hogy az összes bérletek láttamozása kizárólag a Rapid szindikátus irodájában (Cluj, Calea Regele Carol II. 119.) eszközölhető, tekintettel arra, hogy a törvényes tagok többségét a Rapid szindikátus képviseli.

Rapid

autobusztulajdonosok szindikátusa.

SZEP LAKÁS. BOLDOGSÁG.

nezzé meg

SZEKELU és RETI

bütorgyár r.t. állandó kiállítását

BUCURESTI TGMUREŞ

TACHE IONESCU 1

HIVATALOSAN NYILVÁNOSSÁG KÖZLÉSÉVEL MEGAJZOTTÁRAT EREDETI RAJZAINNIVAL

UJ KELET *Legújabb hírek*

Londonban nemzetközi komplikációktól tartanak a németek és olaszok nyílt beavatkozása miatt

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Visszont a kormánycsapatok Oyarzun visszahódításáért követnek el mindent.

A Havas tudósítója táviratában azt hangoztatja, hogy saját szemével, illetőleg messzelátójával állapította meg, hogy egy kormánycsapat elfoglalta az Irun vidékét uraló Háromkorona-hágó baloldali részeit. A hendayai lakosság, amikor tudomást szerzett róla, hogy mára döntő ütközetre van kilátás, nagy tömegekben gyűlt össze a határ mellett, ahol csendőrök és rendőrök gyakorolnak szigorú ellenőrzést. A határon túl hatalmas mozgolódást idézett elő egy autó érkezése, amelyen a népfőnök vörös zászlaja volt. A délelőtti folyamán a tüzéség alig tevékenykedett, csupán egy-két ágyulövés dördült el.

A német távirati iroda is megcáfolja Valencia bevételét

Ismeretes, hogy napokon keresztül a zendülők rádióadóállomásai Valencia kikötőjének a zendülő csapatok általi bevételét kürtölték világgá és azt hangoztatták, hogy a nagy kikötőváros meghódításával lehetetlené tették Madrid élemezését. A kormány rádiójának cáfolata mellett ma

a hivatalos német távirati iroda is megcáfolja, hogy a zendülőknek nem sikerült elfoglalniuk Valenciát, mint ahogyan azt a sevillai rádió jelentette, hanem csupán a Valencia nevű erődot, amely nem azonos a várossal és amely a spanyol-portugál határon fekszik.

Egyidejű madridi jelentés arról számol be, hogy az összes spanyol minisztériumokban nagy rostálást viznek végbe a tisztviselői karban. Azokat a tisztviselőket, akikről kiderül, hogy nem köztársasági érzelműek, azonnal elbocsátják, sőt letartóztatás végett átadják őket az állambiztonsági hivataloknak.

A zendülők helyzete

A zendülők harcéri helyzetéről a Reuter madridi levelezője tegnap azt a jelentést küldte Londonba, hogy a zendülők egyik oszlopa 18 kilométernyire jutott el Madrid közelébe, másik két különítménye pedig 30 kilométernyire van a fővárostól. Oyarzun és Beasain falvakat tegnap ismét meghódították a zendülők. Oyarzun körül erős ágyutüz kezdődött, amelynek kormányrészeiről az a célja, hogy a felkelőket arra kényszerítse: mondjanak le offenzívájukról Irun és Renteria környékén.

A zendülők tüzésége ma hajnalban Guadarrama városára adott le ágyulövéseket, amelyek a városban károkat okoztak. A bombázásnak három halottja van. Hetven zendülő átlépte a tűzvonalat és megadta magát a kormánycsapatoknak.

A Reuter e jelentésében arról is beszámol,

Riguelme kormánytábornok, az itteni kormánycsapatok parancsnoka, nagy optimizmussal tekint a bekövetkezendő eredményekre és a várható döntőütközet kiemelésére.

A Havas jelentése szerint a zendülők elfoglalták Castellon della Planat, amely a vaenciai öbölben fekszik, a Földközi tenger partvidékén. A zendülők jelentése szerint Valenciában a helyzet zavaros. Állítólag több kormányzati átpártolt a zendülőkhez azért, mert a munkások általános sztrájkot proklamáltak.

A Havas Londonból kelteztet távirata sze-

rint a spanyolországi események és azok nemzetközi kilátásai az angol politikai köröket mindjebben aggasztják. Bebizonyosodást nyert ugyanis, hogy a német kormány nyílt támogatásban részesíti a spanyol zendülőket éppúgy, mint az olasz kormány.

A spanyolmarokkói Nadóban tegnap újabb tizenegy olasz katonai repülőgépet szállított le, hasonlóak azokhoz, amelyek tegnap Spanyol-Marokkóba érkeztek.

Párizsba érkezett tetuanai jelentés pedig arról számol be, hogy a városba a zendülők támogatására német katonai repülőgépek érkeztek.

Londoni politikai körökben attól tartanak, hogy a madridi kormány ellen megnyilvánuló német támogatás nemzetközi komplikációkat fog okozni, mely esetben a Népszövetség beavatkozására lesz szükség. Angliában attól tartanak, hogy ha az olaszok és a németek nyílt beavatkozása tovább tart, úgy európai válság fog előállni.

A Spanyol-Marokkóba érkezett német repülőgépeken kívül három német hadihajó jelenléte a spanyol vizeken is növeit az angol külügyi hivatal aggodalmait. Angliában annál is nagyobb felháborodást vált ki Olaszország és Németország beavatkozása, mert úgy London, mint Párizs szigorúan betartja a semlegesség elvét.

Ha azonban a német-olasz beavatkozás tovább tart, úgy a francia és angol kormány is kénytelen lesz feladni eddigi semleges álláspontját. Az alsóház tegnapi ülésén egyébként több ellenzéki képviselő anyagi támogatást kért a spanyol kormánycsapatok számára,

valamint annak megakadályozását követelte, hogy külföldi hatalmak fegyvert szállítsanak a spanyol zendülők számára.

Brüsszeli jelentés szerint a belga minisztertanács ma szintén foglalkozott a Spanyolországnak szánt fegyverszállítmányok kérdésével. A magánüzemek ugyanis rendelkezéseket kaptak a madridi kormánytól. A minisztertanácsban az a vélemény alakult ki, hogy Belgiumnak szigorú semlegességet kell tanúsítania és minden fegyverkivitel meg kell tiltania.

Párizsi jelentés szerint a kamara mai ülésén Delbos külügyminiszter a francia fegyverszállítások ügyében benyújtott interpellációkra kijelentette, hogy a francia kormány nem szállított municiót a spanyol kormánynak, bár ezt megtehetné volna, de nem akart módot nyújtani bizonyos más oldalú intervenciókra. A külügyminiszter kijelentette, hogy a Marokkóban lezuhant olasz gépekkel kapcsolatban szigorú vizsgálat indult meg. Egyidejű párizsi jelentés szerint az angol külügyminisztérium intervenciójára a francia kormány engedélyezte annak a négy Fockergépnek hazaszállítását, amelyeket utban Lisszabon felé a bordeauxi hatóságok visszatartottak.

Az Egyesült Államok madridi követségének jelentése szerint tegnap 106 amerikai polgárt küldtek Valenciába, hogy amerikai hajókra szálljanak. Lisszaboni jelentés szerint a portugál hatóságok letartóztattak 23 spanyolt, akik Alcatin mellett át akarták lépni a határt. Tangeri jelentés szerint Gibraltárból jövet a kikötőbe érkezett a Galatea nevű angol hajó.

Párizs, augusztus 1. A francia kormány tegnap minisztertanácsot tartott, amelyen Salengro belügyminiszter expozét tartott azon francia alattvalók helyzetéről, akik Spanyolországba akarnak menni önkéntes szolgálatra, hogy ott résztvegyenek az egyik, vagy másik harci tábor küzdelmében. A belügyminiszter hangsúlyozta, hogy Franciaország meg kell őrizze semlegességét.

A minisztertanács úgy határozott, hogy azok a franciák, akik részt akarnak venni a spanyolországi harcokban, csak abban az esetben indíthatnak el, ha szabályos és személyre szóló utlevelük van. Kollektív utleveléket nem ad a kormány spanyol területre. Ezenkívül fegyvertelenül kell hogy elhagyják az országot az önkéntesek. A minisztertanács szóba került a Marokkóban lezuhant olasz repülőgépek ügye is, de végleges határozatot nem hoztak.

FIGYELEM!

Ez nem circusz, ez igaz...

EGGER PETROL-tól hajat kap a kopasz! HAJHULLÁS ÉS KORPA ELLEN

Szudánra vonatkozólag is létrejött az angol-egyiptomi megegyezés

KAIRO, augusztus 1. (Rador.) Az angol és egyiptomi szakértők tegnap este kidolgozták a Szudánra vonatkozó megegyezés szövegét. Ezáltal elvben megoldást nyernek azok a nehézségek, amelyek az angol-egyiptomi szövetségi szerződés útjában állottak.

Az arabok elvágták az iraki petróleumvezetéket

Transzjordániában történt a merénylet, de palesztinai arabok követték azt el

Jeruzsálem, augusztus 1. Az iraki petróleumvezetéket, amely a haifai öbölbe szállítja az olajat, Transzjordánia területén, a Jordán közvetlen közelében ismeretlen tetesek elvágták, majd felgyújtották az abban folyó petróleumot. A tűz állandóan terjed. Habár Transzjordániában történt a merénylet, biztosra veszik,

hogy azt palesztinai arabok követték el. Jeruzsálem, augusztus 1. (Rador.) Egy középpalesztinai zsidó telep közelében arab banditák megtámadták és megsebesítettek egy angol tisztet és három közlegényt. Megerősítéseket küldtek a helyszínére.

A rajnai zónában megerősítették a német csapatokat?

Párizs, augusztus 1. A Havas jelenti Berlinből: Ma az a hír terjedt el a német fővárosban, hogy a volt rajnai demilitarizált zónán az elmúlt 24 óra alatt megerősítették a német csapatokat. Berlini hivatalos körökben kijelentették, hogy nem tudnak ezekről az intézkedésekről.

Petróleumot találtak Palesztinában

Jeruzsálem, augusztus 1. Időről-időre felbukkannak olyan verziók, melyek szerint Palesztina délvégén petróleumforrások volnának. A kérdés már az angol alsóházat is foglalkoztatta, a kormány azonban minden alkalommal kitérő választ adott. Most a Zsidó Távirati Iroda a következő jelentést közli:

Palesztinai gazdasági körökben azt állítják, hogy a palesztinai petróleumforrások megnyitását és kiaknázását a nemzetközi petróleumtröszt akadályozza meg, mégpedig saját árpolitikájának érdekében.

Abban az időben, amikor az iraki olajvezetékeket építették, Beer Seba mellett petróleumforrásra bukkantak kufurás során. Az ellenőrzésre kiküldött kormánytisztviselő azonban nyomban betömte a kutat és szigorúan betiltotta a kufurást a szóban forgó vidéken. A kutatási jogot ezután az iraki petróleumtársaságra ruházták, amely azonban még meg sem jelölte az időpontját a kufurások megkezdésének. Előbb azt mondták, hogy a palesztinai petróleumkitermelés nem fizetődne ki, mert túlerős az orosz petróleum konkurrenciája.

Oroszország azóta beszűkítette a petróleumkivitelét, hogy ezáltal biztosítsa saját szükség-

leteit a hadsereg motorizálásánál. Ezért azt hiszik, hogy a petróleum-tröszt kizárólag saját árpolitikájának érdekében akarja megakadályozni a palesztinai petróleumtermelés megindítását.

LEGÚJABB HIREK AZ OLIMPIÁSRÓL

Megnyílt a XI. olimpia

Cluj, augusztus 1. 110.000 főnyi tömeg jelenlétében ma délután megnyílt a XI. olimpia. A felvonulást a görög csapat vezette be, majd Egyiptom, Afganisztán és a német abc sorrendjében 56 nemzet képviselői, végül pedig a németek vonultak be.

A 40 főnyi román csapat élén Plagino, az UFSR elnöke és Neagu-Boerescu, az OETR főtitkára haladtak. Legnagyobb tansot az amerikaiak, franciák és osztrákok kapták. Ballet-Latour gróf, a nemzetközi olimpiai bizottság elnöke, majd Lewald dr, a rendezőbizottság elnöke beszéltek. Rudolf Ismayr német birkozó tette le az esküt, majd az atleták kivonultak a stadionból.

Orvos! Mérnök! Gyár!

Minden német (25% redukción), francia, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepagenál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagetől, Cluj, jelezve, mely szakma érdekl.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

„CRÉME VEGETALE VITAMINISÉE Dr. BERNER“
 a legjobb arcápoló creme. Garantáltan higany- és gyógyszermentes.
„Savon vegetale Dr. Berner“
 a legfinomabb neutrális arcápoló szappan
 Használja ezen készítményeket, arca tiszta, bársonyos és fiatalos lesz!
 Crème bevezetési ára Lei 60. — Szappan bevezetési ára Lei 16.
 Minden gyógyszerárban, drogueriában és illatszertárban kaphatók.
 Megrendelhető a romániai vezérképviselőt: „Agentia Bellissima“ Târgu-Mures utján 18.

ROM
 10. Tek...
 Havonta...
 évre 600...
 földre: ...
 félévre ...
 detések ...
 KELET ...
 dóság ...
 Cikkek ...
 rás meg...
 Egy k...
 és egy...
 Alábbiz...
 el, öt fe...
 kül...
 1936 J...
 kul a B...
 oldali ké...
 ellen, ho...
 enőke le...
 A rom...
 nepli Va...
 Junius...
 tanácsos...
 hogy a z...
 A rom...
 kedvéért...
 csos ura...
 Junius...
 választja...
 ségében...
 A rom...
 reg örö...
 az elzsid...
 Vallat...
 autentik...
 Julius...
 zottság...
 mogatás...
 herceg...
 Vallat...
 Julius...
 dörög a...
 amely...
 szellem...
 a bizott...
 akik ny...
 paganda...
 Ha Cl...
 állás...
 Az...
 amelyen...
 mok ké...
 Chamber...
 mondott...
 Elmon...
 háboru...
 tum ki...
 azt jav...
 'Allamok...
 hogy An...
 lődjék a...
 szorosab...
 Népszöve...
 Lloyd...
 elesőbb...
 és amik...
 maga ré...
 között t...
 Hogy...
 Anglia...
 Georgen...
 ból azon...
 Különb...
 mények...
 földköz...
 fegyreg...
 Egyipton...
 oldalana...
 haifai k...
 terében...
 mutatja...
 jelentés...
 De biz...
 ninosene...
 világgal...
 négymill...
 dott vol...
 honra v...
 nek...
 Lond...
 ab...
 Lond...
 a Sunda...
 lentette...
 Abesszin...
 Egyébké...
 az abess...
 kölösön